Anul V. 15 Februarie, 1911. Nr. 4.

REVISTA TEOLOGICĂ

organ pentru știința și vieața bisericească.

Abonamentul: Pe un an 10 cor.; pe o jumăt. de an 5 cor. — Pentru România 12 Lei.
Un număr 50 fil.

PREDICĂ PENTRU DUMINECA ORTODOXIEI.

„Dacă cineva Vă va binevestì altă Evanghelie, afară de ceeace am binevestit vouă, măcar și noi, sau înger din cer de ar fi, anatema să fie“ (Epistola c. Galateni I. 8).

Anatema! Ce cuvânt înfricoșător! Acesta nu însemnează blestemul, cum se crede acest lucru prea de obiceiu, ci excluderea din Biserică. Dar aceasta excludere este pentru creștin mult mai de temut, decât însuși blestemul. Depărtat din Biserică, el perde facultatea de a se folosì de mijloacele pentru mântuirea sa cea vecinică, el se lipsește chiar și de nădejdea mântuirii. Și aceasta anatemă este în acest moment groaza unui mare număr dintre noi! Ea tocmai este exprimată, însoțită de o emoțiune solemnă; de cătră cine? — De cătră maica noastră, care este cuprinsă de atâta dragoste față de noi, de cătră Sfânta Biserică Ortodoxă. Dar să ne asigurăm: conduita Bisericii, pronunțând anatema asupra capului fiilor săi revoltați, este nu numai lipsită de orice nedreptate și de orice rigoare, ci își arată prin aceasta stăruința dragostei sale de mamă, ocupându-se de mântuirea noastră a tuturora.

Cari sunt vinovații, contra cărora Sfânta Biserică vine să pronunțe anatema? Sunt tot aceiași, pe cari Sfântul Apostol Pavel i-a criticat și despărțit de Biserică, când el a zis: «Dacă cineva vă va binevestì altă Evanghelie, afară de ceeace am binevestit vouă, măcar și noi, sau înger din cer de ar fi, anatema să fie!». Apostolii au afirmat, că există un Dumnezeu, că El este duh curat, atot înțelept, fericirea supremă, judecător atot drept, unul după ființă, dar întreit în persoane, vrednice de o egală adorațiune și împreună existătoare în unitate; că acest Dumnezeu a creat lumea, pe care El o conduce în mod suveran prin Provedința Sa. Și există — vai! oameni, chiar printre creștini, cari cutează a susținea, că nu există nici decum Dumnezeu, sau că El nu este duh, ci materie, — ceva ce nu se poate apucà, ceva necunoscut, ce nu posede nici înțelepciunea, nici fericirea, nici dreptatea; că ipostasele Sfintei Treimi, Fiiul și Sfântul Duh, nu sunt de aceeaș natură și nu se bucură de acelaș rang, ca și Tatăl; că lumea există de sine însaș; că toate fenomenele, al căror

teatru este ea, sunt rezultatul hazardului, în afară de orice acţiune din partea Provedinţei lui D-zeu. Spuneţi-mi oare nu asupra lor cade anatema Sfântului Pavel? — Apostolii au afirmat că Fiiul lui Dumnezeu — în vederea mântuirii noastre s'a zemislit dela Duhul Sfânt, s'a născut din Fecioara Maria după trup; că El ne-a răscumpărat prin moartea sa cea de pe cruce; El ne-a câştigat harul Duhului Sfânt; El a aşezat Sfintele taine pentru a ni-l împărtăşì; că Sfintele Scripturi sunt însuflate de Dumnezeu; că este de lipsă, în chestiunile de credinţă, să ţinem, afară de Scriptură şi Tradiţiunea; că trebue să venerăm sfintele icoane; «că nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu; şi stăpâniile, care sunt, dela Dumnezeu sunt rânduite. (Rom. XIII. 1), etc. Şi se află printre creştini oameni, cari resping misterul Întrupării Fiiului lui Dumnezeu şi al pururei feciorii a Maicei sale; cari tăgăduesc necesitatea morţii Mântuitorului de pe cruce, a harului său şi tainelor sale; cari aruncă inspiraţiunea dumnezeească a sfintelor Scripturi şi Tradiţiunea; cari îşi fac râs de sfintele icoane; cari despreţuesc originea divină a stăpânirilor pământeşti. Oare nu unor asemenea oameni se aplică în mod direct anatema sfântului Pavel? Ce face prin urmare Biserica, când ea loveşte cu anatema pe aceşti tăgăduitori şi pe toţi aceia «cari voiesc să strămute Evanghelia lui Christos» şi a apostolilor? (Galat. I, 7). Ea numai repetează ceeace a făcut înainte de ea apostolul sf. Pavel, împlinind porunca cuprinsă în aceste cuvinte: «Dacă cineva vă binevesteşte altă Evanghelie, afară de ceeace am binevestit vouă, măcar şi noi, sau înger din cer de-ar fi, anatema să fie!» Unde se află în acesta vr'o nedreptate?

Dar, va judecà poate că careva dintre voi, dacă nu se află acì nedreptate, cu atât mai puţin se află iubire, ci mult mai curând rigoare. Vai! fraţii mei, trebue să o spun: da, se află în aceasta o asprime, o deplorabilă îndărătnicie; numai cât aceasta nu-i din partea apostolului sau a Bisericii, ci chiar de partea nenorociţilor loviţi astăzi cu anatema; îndărătnicie într'atâta, că înainte de limbagiul aspru al Bisericii, ei s'au anatemizat deja ei însuşi şi s'au desfăcut de Biserică, al căreia cuvânt nu face altceva, decât că exprimă o realitate împlinită deja fără de ea.

Ce este Biserica creştină? Este societatea credincioşilor, cari cred în Iisus Christos. Care este legătura, care îi împreună într'un singur trup şi'n acelaş duh (suflet)? Mai întâi de toate este unitatea credinţei; este, după cum se esprimă apostolul, că există pentru ei «un singur Domn, o singură credinţă, un singur botez». (Efes. IV. 4). Va să zică, câtă vreme noi ne împărtăşim din credinţa Bisericii, suntem în unitate cu ea; dar' de îndată ce noi respingem credinţa Bisericii, îndată ce o strămutăm şi nu voim a o crede decât după bunul nostru plac, noi ne separăm duhovniceşte de trupul Bisericii şi nu ne mai ţinem de el. Sau mai bine — pentru a precizà mai mult, deşì noi rămânem în exterior împreunaţi cu Biserica, cu toate că noi ne pretindem din societatea creştinilor ortodocşi şi deşì poate că noi ne conformăm unor regule din

disciplina ei, de fapt într'adevăr, noi nu mai suntem din membrii ei cei vii, ci membrii morţi şi cangrenaţi, ramurile ei uscate. Nu este cineva mădular viu al Bisericii, decât câtă vreme simte circulând în sufletul său viaţa, care sălăşluieşte în dumnezeescul său cap, — Domnul Iisus, viaţa harului (Ioan XV. 4, 5.). Şi pentru ca să fim părtaşi ai harului, singurul mijloc, care depinde de noi, este credinţa (Efes. II. 8; Gal. III. 14.). Prin urmare, oricine respinge sau strică credinţa, face să înceteze pentru sine însuş râul graţiei şi prin însaş necredinţa sa, opreşte şi nu mai lasă să se urce în el sucul (seva) vieţei dătătoare de viaţă, — pre Christos Mântuitorul (Rom. XI. 20; Ioan XV. 4). Va să zică anatema pronunţată de Biserică nu este altceva, decât excluderea văzută a acelora din membrii săi, cari s'au exclus duhovniceşte ei înşuşi din societatea credincioşilor ortodocşi.

«Dar dacă astfel stă lucrul, veţi zice, ce preţ mai are aceasta anatemă bisericească? Pentruce să mai suprimezi, ceeace este deja suprimat»? Înţelegeţi acum dragostea de mamă a Bisericii şi solicitudinea, ce o însufleţeşte pentru toţi fiii săi. Ea face astăzi să răsune tunetul anatemei la urechile acelora, a căror credinţă este în rătăcire, ale liber cugetătorilor, ereticilor, rascolnicilor, — şi observaţi, că ea nu o face aceasta decât într'o singură zi în an, neluând — în toată cealaltă vreme — decât măsuri de blândeţă — sfătuirea şi rugăciunea, — faţă cu aceia, cari sunt în greşală. Ea ia în mână această armă de temut în contra detractorilor şi falsificatorilor credinţei ortodoxe, cu scopul ca vocea acestui tunet, a acestei osândiri solemne să trezească conştiinţele lor adormite, să-i îndemne a reflectă asupra lor înşuşi, să le desvălue starea lor desnădăjduită, să le deschidă inimile pentru pocăinţă — şi de altă parte, pentruca să întărească pre fiii săi credincioşi contra atracţiunii funestelor învăţături ale liberei cugetări şi împotriva relelor inevitabile, ce-şi pregăteşte tot celce se desparte de adevărul ortodox.

Că aceasta este cugetarea Bisericii, când pronunţă anatema, acest lucru rezultă din totalitatea actului religios, care se face cu acest prilej. Nişte rugăciuni mişcătoare şi pline de căldură se ridică de pe buzele sale la începutul şi la sfârşitul actului de excomunicare, şi pentruce se roagă Biserica? — Pentruca Domnul să întărească până la sfârşit pe toţi fiii săi în credinţa ortodoxă; pentruca El să lumineze spiritul vrăşmaşilor săi, cari se depărtează dela adevăr; ca El să risipească învârtoşarea inimilor lor; să îndulcească prejudecăţile şi urile, cari împart creştinătatea; pentruca El să favorizeze în sânul ei împărăţia unei dragoste reciproci; ca El să însufle păstorilor un zel luminat pentru convertirea acelora, cari greşesc în credinţă, şi să aducă înapoi în sânul Bisericii pe toţi detractorii ei, cari fuseseră exchişi. Este acesta glasul răsbunării, al asprimii sau al urei?

Să împreunăm aşadară, fraţii mei, rugăciunile noastre ferbinţi cu cele ale Maicei noastre duhovniceşti, care desfăşoară atâta dragoste chiar

şi faţă de aceia din fiii săi, cari sunt nevrednici de ea, şi dacă anatema trebue să apese cu greutate asupra lor, aceasta se face numai în scopul de a-i luminà şi a-i mântuì. Şi la accentele acestei înfricoşate hotărîri, care tocmai vine să umple boltele acestui locaş, să ne întrebăm, de nu cumva priveşte ea în ceva sinceritatea conştiinţei noastre; de n'am părăsit în careva chip adevărul ortodox; dacă nu cumva nu ne temem să punem la îndoială Provedinţa lui Dumnezeu, să ne îndoim de taina Întrupării şi a Răscumpărării; dacă nu cumva nu ni-e frică să respingem nemurirea sufletului şi siguranţa vieţii ce va să fie, autoritatea Tradiţiunei, veneraţiunea sfintelor icoane, etc. Dacă conştiinţa noastră ne osândeşte în faţa anumitelor dogme ale adevăratei credinţe, şi astfel suntem pasibili de una sau şi mai multe anateme, să ne grăbim a ne îndreptà credinţa noastră, ca să devenim iarăşi membrii vii ai Bisericii ortodoxe. Să nu uităm, că dacă ea pronunţă condamnarea fiilor săi rătăciţi, o face, cu scopul ca ei să vină la pocăinţă şi să între în comuniune cu Maica lor cea duhovnicească, cu sfânta Biserică. Amin.

După *Mihail Macarie Bulgakoff*. Trad. de ***Ilie Beleuţă.***

PREDICĂ LA DUMINECA I DIN POSTUL MARE.

(Dumineca ortodoxiei).

„A doua zi a vrut Iisus să meargă în Galileia şi a aflat pe Filip şi i-a zis: „Vino după mine“. (Ioan c. I. v. 43).

Iubiţilor creştini! Cu ziua de azi începem — credincioşii bisericei noastre — un drum greu şi obositor, care ţine 7 săptămâni de zile fără întrerupere. Merindea noastră în această cale lungă încă e slabă şi stă din pâne şi apă. In schimb însă avem să trecem prin locuri foarte frumoase şi însemnate. Şi ştim bine cu toţii cât i-se par de mici şi neînsemnate călătorului toate oboselile drumului, dacă în calea sa se aştern tot felul de frumseţi de ale naturei, precum: aier proaspăt, izvoare cristaline, păduri umbroase înveselite prin melodiile dulci ale pasărilor măiestre, cari toate îi înveselesc inima, îi nutresc ochii, îi umplu sufletul de mulţămire şi varsă puteri nouă de vieaţă în trupul obosit, întinerindu-l, aşa că bietul călător uită de tot nu numai de oboseala trupului, ci — pentru timp îndelungat — chiar şi de hrana de lipsă a gurii.

Prin astfel de locuri încântătoare şi însemnate, pe unde veţi găsì hrană bună, dulce şi mângăietoare sufletelor voastre, avem să trecem în lungul post al sfintelor Paşti. De tot neînsemnate vor fi însă podoabele naturei, cari ne vor încunjurà în drumul nostru, pe lângă minunile mari săvârşite de Fiiul lui Dumnezeu, înaintea cărora se închină şi lumea păgână cu împăraţii ei, şi de aceste minuni ne va amintì sf. evanghelie, tot la şapte zile, în toată Dumineca, ziua popasului nostru. Ca să vă uşurez oboseala postului mare, în fiecare Duminecă până la înalta zi a învierii,

să ţinem câte un popas, — când eu slujitorul altarului mă voiu nizuì a vă arătà frumseţea locului şi măreţia faptelor acelui dumnezeesc Fiu, care a petrecut cu oamenii înainte de aceasta cu XIX veacuri în frumoasele ţinuturi ale Ierusalimului.

Iată de ce azi, precum odinioară Iisus a zis lui Filip: «Vino după mine», şi eu vă zic tuturor acelor credincioşi ai bisericei noastre, cari doriţi a petrece cu uşurinţă şi în desfătare şi mângăiere sufletească zilele postului: veniţi după mine, grăbiţi în casa Domnului şi cu inimă înfrântă şi smerită daţi ascultare cuvintelor mele.

I.

Locul prim de odihnă al marelui post, Dumineca de astăzi, mai poartă şi numele de Dumineca ortodoxiei sau a dreptei credinţe. Să vedem acum de ce s'a numit aşa şi de cari fapte măreţe creştineşti avem să ne aducem aminte în aceasta zi.

Biserica creştină în decursul veacurilor a fost supusă la foarte multe cercări. In primele trei veacuri împăraţii păgâni au pornit împotrivă-i zece persecuţiuni, care de care mai sângeroasă. Iar mai târziu chiar din sinul credincioşilor ei se ridicară numeroşi vrăşmaşi, cari voiau să nimicească unele şi altele din adevărurile şi obiceiurile ei străvechi şi sfinte. Aşa s'a găsit şi în veacul al optălea un împărat cu numele Leo al III-lea Isaurul, care dete poruncă aspră, ca atât din biserici, cât şi din casele creştinilor să fie scoase şi aruncate în foc toate icoanele sfinte. Straşnica poruncă umplu de groază inimile mici şi slabe, cari se grăbiră să deà ascultare ordinului împărătesc. Semnele cinstite, iubite şi adorate mai nainte fură sdrobite, murdărite şi nimicite de tabăra fricoasă şi fără de Dumnezeu. Cu o furie şi mai nebună duse lupta împotriva sfintelor icoane fiul lui Leo, împăratul Constantin Copronim. Mulţi creştini adevăraţi au trebuit să-şi dee vieaţa, pentrucă avură îndrăsneala a se împotrivì poruncii tiranului. Din casele, de sub pernele, ba chiar şi din sânurile femeilor creştine erau scoase şi nimicite sfintele icoane, iar închinătorii lor se aruncau în temniţe, se străpungeau cu suliţe, se ardeau în foc sau li se tăià capul. Pe patriarhul de atunci, Atanasie, îl bătură cu bice, iar lui Constantin îi tăiară capul, care fu purtat prin toate uliţele oraşului, ca să insufle groază în cei ce nu vor a da ascultare Chezarului. De abia sub domnia înţeleptei împărătese Irina se sfârşì păgânul măcel. La anul 787 se ţinù un mare sinod în Nicea, la care luară parte 367 episcopi şi tot felul de preoţi şi creştini adunaţi din întreaga lume, şi aduseră hotărârea, ca sfintele icoane să fie iarăşi aşezate la locurile lor de cinste, ce-l avuseră şi mai nainte.

Incă odată după aceasta, după anul 813, se ridică împăratul Leo Armeanul împotriva sfintelor icoane, dar sub împărăteasa Teodora, la 842, lupta s'a sfârşit de tot. Pătrunşi de adevărată însufleţire se adunară miile de creştini — având în fruntea lor — pe de Dumnezeu luminata împărăteasă şi pe patriarhul, şi astfel între cântări dumnezeeşti ieşiră cu litie,

mulţămind lui Dumnezeu, pentrucă a dat biruinţă credinţei dreptmăritoare. Acestea s'au întâmplat, iubiţilor, în Dumineca primă a marelui post, şi de atunci poartă ziua de azi numele de Dumineca ortodoxiei, ce înseamnă învingerea strălucită a dreptei credinţe asupra vrăşmaşilor ei.

II.

Dar oare ce i-a putut îndemnà pe creştinii de atunci să ţină cu atâta sfinţenie la icoane? Ce însemnătate aşa mare pot aveà acele chipuri? Cum s'a făcut, că muierea creştină mai bucuros a preferit să-i fie străpunsă inima cu ferul sabiei, decât să lase a i-se răpì sfânta icoană din sinul ei, unde o strângeà în desperarea ei şi o scuteà ca o mamă adevărată pe fiul său? De ce s'a jertfit atâta sânge? De ce s'au sacrificat atâtea vieţi? Ori nu cunoaştem şi noi chiar aici în satul nostru o mulţime de rătăciţi, cari încă batjocoresc sfintele icoane şi le zic chipuri cioplite?

O mulţime de întrebări, cari ni se pun, dupăce cunoaştem istoria zilei de azi. Pe rând le vom deslegà toate, numai să fiţi cu băgare de seamă.

Dupăce «de Dumnezeu încoronatul împărat şi întocmai cu apostolii», Constantin cel Mare dete poruncă, că învăţătura lui Christos poate să o aibă fiecare inimă fără temere şi frică, ba le zidì chiar şi biserici, celor ce mai nainte erau huiduiţi şi batjocoriţi'; din toate văile, crepăturile pământului şi ascunzişurile codrilor ieşiră la iveală feţele palide, blânde, smerite şi chinuite ale credincioşilor lui Christos. Biserici pompoase se ridicară în toate părţile împărăţiei romane, cari erau locaşurile Dumnezeului creştin şi locurile de închinare ale învăţăceilor Fiului dumnezeesc.

Plin erà văzduhul de frumoasele cruci, cari luceau măreţ în faţa soarelui. Iar deschizând uşa sfintei biserici, ţi-se înfăţişà mulţimea icoanelor, care întruchipà întreaga istorie a vieţii Mântuitorului şi a multor sfinţi. Odată, de două-ori erà de ajuns, ca un creştin mai iscusit să-ţi arete firul întâmplărilor zugrăvite pe tablourile de pe păreţi, şi singur începeai a le înţelege şi pătruns de sfială priviai la chipurile blânde, suferinde, mângăitoare şi luminate, ce te împresurau.

Unul pe altul se învăţau a cunoaşte Scriptura creştină, începând cu facerea lumii, lucrurile mai însemnate ale Testamentului vechiu şi continuând cu faptele mari ale Mântuitorului lumii. Cel mai cu pricepere ziceà vecinului său: «Vezi pe uşile din mijloc, cum vesteşte îngerul Gavriil Mariei, că va naşte fiiu şi iată dumnezeescul Iisus se naşte în ieslea dobitoacelor. Din depărtări mari grăbesc crai, învăţaţii acelor vremuri şi călăuziţi de steaua minunată găsesc în peşteră, în ieslea dobitoacelor, pe Acela căruia i-au adus aurul, smirna şi tămâia şi pentru nimicirea căruia tiranul Irod vărsă sângele nevinovat alor mii de copilaşi. Dumnezeu a păzit însă pe Iisus, şi priveşte câtă înţelepciune străluceşte acum pe faţa băiatului de doisprezece ani, care pune în uimire şi nedumerire pe înţelepţii poporului jidovesc. S'a găsit un om drept şi cu frica lui Dumnezeu,

căruia i-a fost dată norocirea să boteze pe Mesia cel făgăduit. Şi acum te uită la icoana ceia mare şi pompoasă a sf. Treimi şi vei pricepe misteriul cel mare al dumnezeirei. Omul bătrân e Tatăl, care mărturiseşte despre cel botezat, întărind cu cuvântul său dumnezeesc, că acela este Fiul său cel iubit, întru carele bine a voit şi de care datori suntem a asculta. In chipul porumbului s'a atătat Duhul sfânt, cel care a luminat mintea bieţilor pescari.

Nesfârşit e şirul minunilor săvârşite de Christos în vremea petrecerii sale pe pământ. Acolo vindecă pe slăbănogul, dincoace pe orbul din naştere, sus vezi pe Lazar cel mort de 4 zile cum iese din mormânt... In icoana floriilor poporul jidovesc îl primeşte cu osanale, dar iată că în orbia lui se lasă ademenit de farisei, şi-l prind pe Mântuitorul, îl bat, îl scuipă şi în urmă îl răstignesc între doi tâlhari. La trei zile însă Christos învie şi sdrobeşte încuietorile iadului. Priveşte, cât de strălucită e icoana învierii lui. La 50 de zile Duhul sfânt, celce se arătase în chipul porumbului, acuma în limbi de foc se pogoară peste apostoli, ca să rămâie cu noi în veci.

Uimit cu sfială şi evlavie priveà nou venitul la creştinul care ceteà lucrurile mari şi ne mai pomenite de pe păreţii bisericei, ca dintr'o carte deschisă.

Pentru creştinii de atunci, cei mai mulţi neştiutori de carte, icoana din biserică erà dascăl, povăţuitor şi mângăietor al lor, iar cea din casă: păzitor şi încurajator a fost pentru dânşii. Iată de ce ţineau aşa mult la sf. icoane creştinii primi. Mai târziu apoi, când mulţi părinţi de ai bisericei s'au distins prin faptele lor, prin bunătatea inimii, dărnicie, iubirea de-aproapelui şi alte virtuţi creştineşti, chipul acestora încă îl aşezară creştinii pe păreţii sf. maice biserici, ca văzându-i tot mereu să se umple şi inimile lor de simţirile curate cuprinse în învăţătura lui Christos.

Orice stare sufletească ai aveà, — iubite creştine, — poţi găsì în sfintele icoane pilde vii de îndemnare şi încurajare. Cel bogat, de voeşti să te mântueşti, uită-te la icoana sfântului Nicolae şi foloseşte-ţi averea, după cum o am mai spus că şi-a întrebuinţat-o acel sfânt şi atunci veţi moştenì vieaţa cea de veci.

Voi cei săraci şi năcăjiţii pământului, priviţi mândria, ce râde de pe feţele apostolilor, celor sărăciţi de bunăvoie. Petreceţi-vă astfel vieaţa, ca sărăcia voastră să binecuvinteze pe Domnul. Luaţi pildă dela Iov, dela apostoli, dela săracul Lazar şi plata voastră va fi multă la ceriuri. De ţi-ai petrecut vieaţa în fărădelegi, înalţă-ţi ochii la icoana vameşului, ori la a fiiului rătăcit, recunoaşte că ai greşit, aruncă-te în genunchi înaintea Tatălui prea bun şi acela îţi va da iertare, că e mare bucurie în ceriu, când se întoarce un păcătos.

Pe copilul, care ascultă sfatul părinţilor, cu braţele deschise îl aşteaptă bunul Mântuitor.

Iar voi mueri urmaţi pilda Martei şi aduceţi jertfe lui Christos, mai vârtos urmaţi pilda Mariei şi ascultaţi învăţăturile lui Iisus. Iubiţi-vă copiii vostri şi îi creşteţi în frica lui Dumnezeu, precum şi-a iubit preasfânta pe micul ei Iisus.

Şi toţi cu toţi, ori cum aţi fi, buni sau răi, grăbiţi în casa Domnului, în lăcaşul cel sfânt al lui ridicaţi ochii voştri la icoana răstignirei să vedeţi cât a suferit pentru noi, dându-şi Duhul pe cruce.

Suferiţi şi voi îndelung răbdând şi strălucita înviere va aduce şi vouă bucuria şi fericirea vecinică.

Iată, iubiţilor, aci numai câteva din frumoasele şi folositoarele învăţături, ce le puteţi cetì şi neştiutorii de carte de pe sf. icoane. Cu mult mai mare e încă numărul acelora.

Şi acum judecaţi singuri, oare nu se cade să cinstim noi chipul dascălului, povăţuitorului, părintelui, mângăietorului, făcătorului de bine, rescumpărătorului şi Dumnezeului nostru? Ba de sigur da! şi iată de ce credincioşii bisericei noastre dela început obicinuiră a se închinà, a tămâià şi a sărutà chipurile sfinte ale bisericei. Creştinul adevărat cu sfială îşi apropie buzele tremurătoare de sfânta icoană şi când vede icoana, pătruns în tot sufletul de cea mai adâncă evlavie, îi sboară gândul la vremurile, în cari trăiră acei sfinţi, precum şi la năcazurile, sbuciumările, durerile şi chinurile, ce le îndurară cu atâta drag şi tărie de inimă pentru binele şi fericirea noastră. Iar când vede icoana îngerilor, ori pe a făcătorului cerului şi al pământului cu temere fiască atinge poala dătătorului de vieaţă.

Astfel de simţiri au umplut inima creştinului vechiu şi tot atari simţiri avem şi cei de astăzi, când ne proşternem în faţa sfintelor icoane.

Dupăcum însă înainte cu mai bine de zece sute de ani, împăratul Leo al III-lea Isaurul, cel cu mintea slabă şi necunoscător al legei blânde a lui Christos, crescut în obiceiurile aspre şi crude ale miliţiei se lăsă ademenit de nişte oameni îngâmfaţi şi vrăşmaşi ai dreptei credinţe, aşa şi în zilele noastre se găsiră chiar şi dintre ai noştri atari slabi de pricepere, cari dând crezământ unor vântură-ţară, lăpădară credinţa erezită din moşi-strămoşi şi orbiţi de satana izbiră cu piciorul şi loviră cu ciomegele şi topoarele în sfinţenia străbunilor lor. Se lăpădară de sfintele icoane, de sf. biserică şi intrară în tabăra călcătorilor de lege. Nu le mai trebue preot, căci lor le dau mângăiere sufletească vagabunzii, de regulă jidanii, ce-i vedem adeseori rătăcind pe străzile satului nostru, căutându-şi jertfele prinse. Şi ce zic aceşti rătăciţi, de ce nimiciră podoaba caselor lor, de ce se făcură pângăritori de icoane?

Iată ce spun: Dumnezeu în porunca a II-a din cele zece, ce le-a dat lui Moisi, zice: «Să nu-ţi faci ţie chip cioplit, nici altă asemănare de cele ce sunt sus în cer ori jos pe pământ, ori în apă sub pământ, şi să nu te închini lor, nici să slujeşti lor, căci eu sunt Domnul Dumnezeul tău». (Eşire c. 20 v. 4—5). Dar nu pot pricepe ei cu mintea lor slabă, că

icoana nu e chip cioplit, şi când ne închinăm icoanei, nu ne închinăm lemnului şi zugrăvelii, ci sufletul nostru se închină aceluia, pe care ni-l închipuieşte acea sf. icoană. Ei nu vor să ştie, că Dumnezeu de aceea a dat aceasta aspră poruncă lui Moisi, ca poporul său să nu se mai închine la viţei de aur, la lună şi stele, la animale şi copaci, strigând în gura mare, că acela e Dumnezeul lor.

Şi ce uşor ar puteà să ştie şi vrăşmaşii sfintelor icoane, că Dumnezeu prin porunca a II-a a fost numai în contra idolilor păgâni şi nu şi a chipurilor sfinte, fireşte de n'ar fi în ei aşa multă rea voinţă.

Ascultaţi ce spune însuşi Dumnezeu lui Moisi, cum să păstreze şi să înfrumseţeze el sicriul, în care se păstrau poruncile Lui. «Şi să faci şi doi cheruvimi de aur, lucru bătut să-i faci pe ei.... şi cheruvimii vor fi cu aripile întinse pe de-asupra, acoperind cu aripile proptiitorul». (Eşire c. 25, v. 18 şi 20).

Şi dacă Dumnezeu a poruncit, ca cu cheruvimi să fie înfrumseţat sicriul legei sale, nouă să nu ne fie iertat a înfrumseţà casa Dumnezeului nostru cu icoana Fiului său, stăpân preste îngeri şi cheruvimi, apoi cu icoanele învăţăceilor Domnului şi cu alte sfinte icoane? Ba da, iubiţilor, Dumnezeu însuşi voieşte aceasta. El singur ne-a arătat şi învăţat, că în ce icoane avem să ni-l înfăţişem.

La botezul Domnului, Dumnezeu nu se sfieşte a vorbì în graiu omenesc, mărturisindu-se a fi el Tatăl Fiului, care a luat trup omenesc şi intră în apa Iordanului să se boteze. «Acesta e fiiul meu cel iubit», zice Domnul. Iată de ce vedem noi în icoana sfintei Treimi pe Dumnezeu Tatăl Mântuitorului Christos, înfăţişat în chipul unui părinte bătrân, de pe a căruia faţă poţi cetì puterea, bunătatea şi iubirea nemărginită ce o are pentru toţi fiii săi, locuitorii cerului şi ai pământului.

Tot atunci s'a arătat şi Duhul cel mare şi sfânt în chipul unui mic şi nevinovat porumb, în care chip ni-l înfăţişează şi biserica noastră în icoana sfintei Treimi. Iar în icoana sfintelor Rusalii vedem tot pe acest Duh sfânt, — mângăitorul trimis de Fiiul Tatălui în chipul limbelor de foc, — pogorându-se preste apostoli.

Vedeţi dar, iubiţilor, că atât sf. Scriptură a Testamentului vechiu, cât şi a celui nou, ne îndreptăţeşte la folosirea sfintelor icoane. Dar oare mintea sănătoasă a omului opreşte a le folosì?!

Să-mi spună baptiştii şi adventiştii (sâmbătarii), când au aruncat din casele lor sfintele icoane, pe cari le numiau chipuri cioplite, de ce n'au spintecat şi aruncat în foc şi icoana copilului lor, ori cele ale părinţilor? De ce se uită şi astăzi cu atâta drag la acea hârtie zugrăvită? Sunt sigur, că şi mamele acele oarbe şi rătăcite, când le erau duşi — mai anul trecut — copiii la armată, căci se svonise de bătaia cu Sârbii, — adeseori vor fi luat de pe păreţi icoanele pruncilor scumpi şi între sughiţuri de plâns le vor fi acoperit cu sărutările lor. Ori şi acest simţ l-au smuls şi şters din inimile lor oamenii fără de suflet? Ori aceşti rătăciţi nu mai cinstesc

nici icoana capului casei lor, care le câştigă cu sudori pânea cea de toate zilele? Ori numesc ei chip cioplit şi icoanele copiilor lor nevinovaţi?

Ar fi ei în stare să smulgă din mâna copilului lor icoana mamei, la care şi acel mic şi nevinovat suflet se uită cu atâta drag, duioşie şi pricepere, murmurând: «iată mama»?!

Dacă ar fi ei atât de fără de suflet, atunci să pună Scriptura la o parte şi să grăbească în casa nebunilor, unde oameni cu frica lui Dumnezeu poartă grija sufletelor nenorocite.

Vedeţi în ce prăpastie grozavă căzură acei nefericiţi, cari ascultară glasul prorocilor mincinoşi. Vedeţi cum le-au putut tulburà mintea povăţuitorii netrebnici, arătând jertfelor numai acele locuri din sf. Scriptură, prin care crezură a puteà sdruncinà credinţa păstrată în inimile slabe.

Şi de ce făcură ei aceasta? Din speculă fraţilor! Cei mai mulţi — jidani — veniţi pe la noi din locuri depărtate, se susţin boiereşte cu banii storşi din pungile plugarilor noştri sărmani, înşelaţi. Intâi spun, că n'ai să-i dai nimic, iar când ai intrat în mrejile lor îţi arată Scriptura şi-ţi spun: «Dacă voieşti să-mi dai ceva bine, dacă nu şi aşa bine, dar uite ce spune în sf. Scriptură: dacă vreai să-ţi mântuieşti sufletul, să dai zeciuială din tot ceia ce câştigi!» Şi aşa se întâmplă — dupăcum mi s'au plâns mai mulţi părinţi năcăjiţi, ai căror fii căzură în cursele vrăşmaşilor, — că după un biet om fără de casă şi pământ, scot în 3 până în 4 luni mai bine de 10 coroane.

Când se vede înşelat apoi bietul creştin, e târziu, căci de ruşine nu mai îndrăzneşte a păşì între fraţii săi de mai nainte.

Şi să vedeţi cu câtă gingăşie şi dragoste îşi gugulesc jertfele acei păcătoşi. Adeseori mi s'a dat ocaziune să văd în colţuri de uliţi, cum la despărţire sărutau aceşti şarlatani victimele lor. Prin sărutarea, cu care a vândut Iuda pe Christos, voiesc să-i ţină legaţi pe sărmanii cei lesne crezători.

In ospătăriile gărilor mai mari îi poţi vedeà apoi, cu câtă poftă îmbucă din carnea de porc, de care spun fraţilor, că e spurcată.

Aceasta e pe scurt icoana adevărată a acestor pripăşiţi, vânători de suflete şi pungi.

Cunoscându-le acum adevărata lor fire, vă rog, iubiţilor, când ziceţi Tatăl nostru şi ajungeţi la vorbele «şi nu ne duce pe noi în ispită», cu groază vă aduceţi aminte de acei înşelători şi bine vă păziţi, să nu cădeţi în ispita acelor vrăşmaşi ai bisericei noastre, cari din speculă vorbesc în contra bisericei, a preoţilor, a sfintelor icoane şi a tuturor aşezămintelor noastre strămoşeşti.

*

Aduceţi-vă aminte de vremea împăratului Leon, când mulţimea creştinilor a rescumpărat cu sângele lor cald cinstea sfintelor icoane. Aduceţi-vă aminte de bucuria şi veselia întregei lumi creştine, când — înainte de aceasta cu mai bine de o miie de ani, — mulţimea poporului în frunte

cu patriarhul şi împărăteasa Teodora, între cântări de laudă aşezară sfintele icoane la locul lor de cinste, ce-l avură şi mai nainte. Ne-am face de râsul lumei şi ar fi ruşine şi durere pentru neamul românesc, să se găsească azi dintre noi unii ca aceia, cari dând crezare vorbelor mincinoase să lapede de bunăvoie sfinţenia bisericei şi a străbunilor noştri.

Toate popoarele culte din lume cinstesc pe bărbaţii lor mari. După moartea lor le păstrează chipurile în icoane, ori le ridică statui, cu cari împodobesc oraşele lor. Şi toţi aceştia sunt închinători de idoli? Toţi sunt păgâni şi nebuni? Ba dimpotrivă, toţi au simţiri mai înalte, toţi sunt cu minte trează şi cu toţii ştiu, că chipul bărbatului mare, care a luptat în întreaga-i vieaţă numai pentru binele obştesc, trebue să rămână pe veci între noi, ca privindu-l tot mereu şi cei cu inimi slabe să se îndemne la muncă cinstită, la săvârşirea faptelor bune şi morale, cari ori cât s'ar încercà vrăşmaşii să le întunece, pururea vor fi încoronate cu laurii nemurirei, cinstei şi a recunoştinţei.

Puterea dumnezeească, credinţa tare, iubirea nemărginită, bunătatea, mila, adevărul, nădejdea mântuirei şi toată virtutea o a aşezat creştinismul în chipurile calde zugrăvite pe lemnul nesimţitor şi rece al sfintelor icoane.

Cuvine-se deci cinste, iubire şi desmerdare acestor chipuri sfinte şi dătătoare de vieaţa neprihănită. Pătrunşi de evlavie îndreptaţi paşii voştri spre virtutea întrupată, închinându-vă înaintea ei. Cercaţi a cuprinde cu sufletul vostru mărirea celui ce vă stă în faţă, iar buzele voastre şoptească simţirile inimii, întrupându-le în cuvintele calde ale pocăinţei adevărate. Iar când vă rugaţi pentru sufletele voastre, nu uitaţi a vă rugà şi pentru cei ce vă urăsc şi batjocuresc pe voi. Cu inima înfrântă veniţi cu mine să cădem înaintea icoanei răstignirei lui Christos şi cu glas umilit să-i zicem: Doamne Iisuse Christoase, primeşte rugăciunea fiilor, cari se închină înaintea patimilor Tale, îndreptează paşii noştri spre calea mântuirei. Iar vrăşmaşilor noştri şi celorce ne batjocuresc pe noi, deschide-le ochii, luminează-le mintea, ca întorcându-se din calea rătăcirei, să cadă din nou în faţa Ta, cunoscând mărirea Ta în veci, Amin!

Scrisă de: L. L.

Propoveduieşte cuvântul, stai asupra cu vreme şi fără de vreme, mustră, ceartă, îndeamnă, cu toată răbdarea şi cu învăţătura. Că va fi vreme, când învăţătura cea sănătoasă nu o vor primì, ci după poftele sale îşi vor alege lor învăţători, carii vor scărpinà urechile. Şi dela adevăr auzul îşi vor întoarce şi la basme se vor plecà. Iară tu priveghează întru toate pătimeşte răul, fă lucrul evanghelistului, slujba ta fă-o deplin.

Ap. Pavel, ep. II. către Timotei, c. 4, st. 2—3.

DESPRE CALUMNIE.

— de S. Mauritius Leonard.[1] —

— *„Omul acesta nu este dela Dumnezeu, pentrucă nu păzeşte Sâmbăta“.* (Ioan IX. 16).

Natura înţeleaptă, pare-că a prevăzut nenorocirile cele înfricoşate care le vor pricinuì în lume calumniatorii, şi de aceea a închis limba între două şiruri de dinţi tari, pentruca strânsă fiind şi încuiată, ca într'o închisoare, numai cu mare greutate să se poată mişcà. Paza aceasta însă a făcut, ca limba să fie şi mai neînfrânată şi mai neastâmpărată. Pentrucă — durere — în fiecare zi întimpinăm astfel de limbi uitate de sine, cari nu cruţă nici cer, nici pământ, cari se acaţă şi de stelele cele mai strălucitoare şi cu răsuflarea lor înveninată şi ucigătoare ar vreà să prefacă şi lumina întru întunerec.

Aceasta o vedeţi şi în evanghelia de astăzi.

Domnul nostru Iisus Christos a deschis ochii unui orb din naştere, şi deoarece vindecarea aceasta a voit să o preamărească cu o minune mai mare, a pregătit tină puţină de tot; prin aceasta şi-a atras însă invidia şi calumnia cărturarilor şi fariseilor, cari au început a-l numì stricător şi călcător de lege, duşmanul lui Dumnezeu, care nu cinsteşte ziua Sâmbetei, zicându-i: «*Acest om nu este dela Dumnezeu, căci nu ţine Sâmbăta*».

Nu se poate tăgăduì, că limba calumniatorilor şi din florile cele mai frumoase şi mai folositoare nu suge decât venin. O voi, cărturari fără credinţă! Nu găseaţi oare în Ierusalim alte scandaluri, în cari limbile voastre să se desfăteze muşcând? Pentru-ce vă ascuţiţi dar dinţii voştrii tocmai asupra Lui, sfântul sfinţilor, ca să-i dejosiţi şi faptele Lui cele mai strălucite, ca să-i batjocoriţi şi vorbele cele mai înţelepte, ca să-i înveninaţi şi privirile cele mai dulci şi în sfârşit, ca chiar şi pentru minunile Lui să-i scoateţi vorbe rele?

Dar să-i lăsăm pe cărturari, ca nu cumva auzindu-ne ţărâna lor, să învieze şi iarăşi să înceapă a-şi vărsà otrava asupra noastră. Să ne întrebăm, unde am găsì un astfel de loc, o societate, o odaie, un colţişor cât de retras, chiar şi o mănăstire părăsită, unde să nu fie calumniatori, cari evlavia o numesc făţărnicie, umilinţa laşitate, curăţenia inimii ignoranţă şi cari pe cei mai admirabili oameni să nu-i încurce în vorbe slabe? O, limbi aprinse de focul iadului! In voi este un foc infernal, care deşi nu arde, dar vestejeşte floarea cea mai frumoasă din lume: *cinstea şi numele bun al omului de caracter.*

[1] P. Mauritius Leonard (1676—1751) a fost un preot italian renumit ca misionar şi predicator celebru. Predica de faţă am tradus-o din volumul său *„Cuvântări sfinte pentru Postul cel mare“* şi o recomand spre cetire tuturor, cărora le cade în mână această revistă, mai ales din motivul, că noi *Românii* încă suntem în mare măsură atinşi de păcatul calumniei. Despre aceasta ne putem convinge foarte uşor, toţi cei cari urmărim cu luare aminte manifestările vieţii noastre publice — sociale, culturale şi politice — din timpul mai recent. *Traducătorul.*

Ingăduiţi-mi deci, ca pe aceste limbi spurcate şi rele să le biciuiesc astăzi cu toată râvna şi puterea duhului meu; ascultaţi-mă cu luare aminte, ca să învăţaţi a urî şi a vă îngreţoşà de păcatul urît al bârfelii.

*

In adevăr, este o interesantă conţelegere între nenumăratele conflicte dintre oameni; toţi recunosc, că sunt muritori, tuturora le e dragă vieaţa şi totuşi fiecare caută neîncetat să găsească astfel de mijloace, cu ajutorul cărora îşi provoacă moartea înainte de vreme. Priviţi numai la mulţimea de arme, săgeţi, lănci, săbii, puşti şi tunuri, cari mereu se înmulţesc şi se perfecţionează, ca să poată cauzà moarte sigură din depărtare ca şi din apropiere. Ca şi când cerul înnourat n'ar aveà destule fulgere şi trăsnete, trebue să mai detune şi oamenii de pe pământ. Sau, dacă vreţi să vă minunaţi şi mai mult, priviţi asociaţia cealaltă, nu mai puţin curioasă, care are de scop să păzească vieaţa cea cinstită şi curată a bunilor cetăţeni pacinici, pe cari oamenii cei răi zilnic caută să o distrugă cu ajutorul calumniei.

Limba cea rea a calumniatorului nu este oare şi ea înarmată cu toate armele cele crude şi ucigătoare, cu care e provăzută o oaste duşmană, ce se apropie de noi? Da, este, şi omul aproape nu ar crede, dacă nu l'ar întărì în credinţă Duhul sfânt. Căci zice psalmistul: «*Scos-au limbile sale, ca săgeţile; dinţii lor sunt arme şi suliţe, iar limba lor e sabie ascuţită*». (Psalm. LVI. 5).

Aşa dar nu-i mirare, că în zilele noastre calumniile sunt atât de dese şi de uşoare. A bârfì astăzi, e tot aşa de uşor, ca a vorbì. Şi cu atât mai vârtos, cu cât calumniatorii de azi nu folosesc armele, ca să atace făţiş, ci ei năvălesc asupra duşmanului dela spate, ca trădătorii, dupăcum trădători şi sunt... Căci, precum sluga nu cutează să calumnieze stăpânul său în faţă şi precum şarpele muşcă în ascuns, astfel şi calumniatorul loveşte din dos, pe sub ascuns şi răneşte numai pe cei, cari nu sunt de faţă. Te atacă din tufă, ca tâlharul cel laş, te muşcă pe nesimţite şi dispare, ca şarpele cel veninos. Da, pentrucă calumniatorii au mai multă limbă, decât inimă. In loc să ia lupta pe faţă, arătându-i greşelile omului cu dragoste şi bunăvoinţă, ei preferă, ca în faţă să-i linguşească şi să-l preamărească, pentruca în absenţa lui cu atât mai adânc să-l străpungă cu săgeţile limbii lor.

Sau cum foarte bine zice despre ei Iov înţeleptul: «*Iar când m'am depărtat dintre dânşii, atunci au început a mă calumnià*». (Iov. XIX. 18.)

Cunoscând acum tactica cea mişelească a bârfitorilor, cari în ascuns şi din depărtare ne rănesc, să vedem cum şi cât de uşor îşi aruncă săgeţile. Fără îndoială, calumniatorul se poate asemănà cu monstrul acela înfricoşat, care i-s'a arătat lui Daniil Prorocul şi care aveà trei rânduri de dinţi uriaşi. Pentrucă şi dinţii calumniatorului par a fi astfel aşezaţi, ca cu o singură muşcătură să cauzeze mai multe răni. Şi necontenit şi-i ascuţeşte, ca să muşte din cinstea deaproapelui şi ca să întunece faptele

cele frumoase ale celor mai distinşi şi mai vrednici bărbaţi, aci tăgăduindu-le, aci tălmăcindu-le, sau chiar virtuţile lor înfăţişându-le ca păcate. Căci nu-i nimic mai uşor, decât a dà lovitura de moarte cinstei deaproapelui nostru, calumniatorul se foloseşte în acest scop de toate mădulările trupului său. «*Clipeşte cu ochii, calcă cu piciorul, ameninţă cu degetul, iscodeşte ceva rău din inima sa vicleană, şi în toată vremea samănă zizanie*». (Pilde VI. 13—14).

In faţa acestora, pentru a nu cădeà în păcatul calumnierii, s'ar păreà că mai bine este omului să tacă. Dar mai încet cu tăcerea, pentrucă nici cu ea nu suntem în deplină siguranţă. Tăcerea încă are dinţi şi adeseori ea mai rău sfârtică cinstea şi renumele, decât însuşi calumniarea. În chipul acesta strică, de pildă, diregătorii cei mai înalţi subalternilor săi, faţă de cari nutresc antipatie. Laudă pe un astfel de subaltern înaintea mai marelui său, care-l ureşte, scoate-i la iveală înţelepciunea, curăţenia inimii, tăria caracterului şi destoinicia în conducerea afacerilor sale, şi te asigur, că şeful nu-ţi va răspunde, în ton dispreţuitor, că eşti greşit informat sau că dânsul î-l cunoaşte mai bine. Nu, pentrucă un astfel de răspuns pretinde conştiinţă, care lui îi lipseşte. Iţi va răspunde însă: prin tăcere. Şi până ce tu-i vorbeşti el priveşte pe fereastră, se uită la plafon, ridică din umeri sau dă din cap. Sau cum observă Sf. Ioan Gură de aur: Precum preotul Zaharia, amuţind, prin tăcerea sa mai puternic a vorbit, decât cu cel mai tare glas, deoarece a dat de ştire poporului, că sub vălul acestei muţenii zace o taină mare şi ascunsă, tot astfel despre necinstirea cuiva mai mult rău zic unii prin tăcerea lor, decât cât bine ar fi putut să spună despre dânsul toţi oratorii din lume. Aceşti bârfitori muţi nu se pot asemâna cu tigrii, cari sfârtică prada, ci cu căţeii, cari muşcă fără să latre şi cu viperele cari ne muşcă fără să le simţim sau să le auzim mersul.

«Slavă Domnului — auzim pe unii zicând — că eu nu sunt dintre aceştia; eu laud pe tot omul, pe care-l laudă şi alţii; şi cu toate că-l laud ceva mai rece, mai rezervat, dar în sfârşit totuş îl laud». — Eu zic însă, că, lauda aceasta, dreaptă dar rece, încă are dinţi, cari tocmai aşa ştirbesc renumele deaproapelui, ca şi tăcerea sau calumnia. Cei cari astfel laudă, o fac numai ca să nu se facă pe sine de ruşine tăcând şi ca prin lauda lor rece mai tare să batjocorească. Aceştia sunt şerpi, cari bucuros ar muşcà, dar n'ar voi să rămână semn după muşcătura lor. Noi ştim însă proverbul înţeleptului grec, care zice: «Mai urît lucru este a lăudà rece şi cu gura de jumătate, decât a batjocorì cu vorbe grele şi aprinse».

Un alt soi de calumniatori sunt ca şerpii aceia cu capul alb, cari nu au dinţi şi cari încet, pe nesimţite înveninează prada cu balele gurii lor. Aceştia încep a grămădì pe om cu laude şi preamăriri nesfârşite şi apoi cu un singur «*dar*....» strică tot ce au spus mai 'nainte. «O, ce femeie onorabilă! Ce soţie bună! Ce mamă de model! Ce inteligenţă viie, ce înfăţişare cuceritoare! «*însă*...» şi acum vine «însă» — prea adeseori o vede omul plimbându-se pe colo şi pe dincolo, cu cela şi cu celălalt!»

Acest «însă» mai multă răutate conţine şi exprimă, decât câtă ar puteà spune cel mai mincinos clevetitor. Iar acest fel de calumnie, care se iveşte sub masca iubirii deaproapelui şi a naivităţii cinstite, mai uşor prinde şi mai repede are efect, pentrucă pe un astfel de bârfitor prefăcut, până-ce nu-l cunoaştem, îl credem pe cuvânt şi-l considerăm de om cinstit.

Arătaţi-mi deci un păcat, în care să poată cădeà omul mai uşor, ca în păcatul acesta al calumniei! Nu-mi veţi puteà arătà, pentrucă calumnia are multe chipuri, pentrucă se poate calumnià pe drept, se poate calumnià fals, se poate calumnià vorbind şi se poate tăcând, se poate calumnià lăudând şi se poate batjocorind, se calumniază din îngâmfare, din invidie, din mănie, din răutate, ba chiar şi din iubire faţă de deaproapele. Şi se calumniază peste tot locul: în salon, ca şi în antişambră, în oficiu ca şi în bucătărie, în piaţă, în prăvălie, în societăţi, în adunări, ba chiar şi în biserică. Şi toate acestea pentruca să se murdărească cinstea altora!

Dar nu vă mâniaţi numai pe calumniatori, ci mâniaţi-vă şi pe aceia cari nu-şi ţin de păcat să-le asculte vorbele. Pentrucă, iată declar, că nime n'ar cutezà să bârfească, dacă toţi oamenii s'ar înţelege între sine să nu asculte nici o vorbă din gura calumniatorilor. Lucru stă însă tocmai dimpotrivă şi de aceea sunt atâţia calumniatori la tot pasul, pentrucă toţi îi ascultăm cu dragă inimă şi ne bucurăm chiar de cele ce ne spun. Aceasta e cauza, că calumniatorii se înmulţăsc în zilele noastre, aşa de uşor, pentrucă calumnia îi place şi celui ce-o spune dar şi celui ce-o ascultă, iar aceasta îi dă curaj calumniatorului, care bine ştie, că venind tot cu nouă şi nouă veşti bârfitoare, bine ticluite, oamenii îl ascultă cu multă plăcere şi curiozitate.

Şi e semnificativ, că calumniile le ascultă bucuros nu numai oamenii răi şi inmorali, cari la auzul lor simţesc o mângăiere, văzând că mai au tovarăşi de păcate, ci le ascultă cu drag şi oameni, cari altcum sunt cinstiţi şi morali. Pentrucă dupăcum umbra scoate în relief colorile, tot asemenea şi păcatele altora contribuesc, ca să iasă la lumină virtuţile noastre şi în mijlocul arapilor negrii un alb mai închis, încă pare ca zăpada de alb. De aceea ascultăm toţi calumniile despre alţii şi ne cade bine auzindu-le. Singură iubirea cea adevărată faţă cu deaproapele este în stare să îndrepteze acest nărav rău, această slăbiciune uşuratică ce-o manifestăm toţi faţă de păcatul bârfelii. «*Iubirea acopere mulţimea păcatelor*», zice sf. Petru (I. 4). Şi precum calumnia scoate la suprafaţă toate greşelile, astfel iubirea le poate ascunde şi tăinuì. Dar fiindcă lipseşte iubirea, de aceea se calumniază toată lumea şi mulţi nevinovaţi au fost osândiţi chiar pe urma vorbelor rele. Insuş Domnul nostru Iisus Christos, cel mai curat între nevinovaţi, a fost încărcat cu toate păcatele şi crimele şi a fost osândit de înşişi calomniatorii săi.

Păziţi-vă aşadară de mănia lui Dumnezeu nu numai voi bârfitorii, ci şi voi cei cari îi ascultaţi cu plăcere.

Păziţi-vă voi toţi, cari îi căutaţi şi-i rugaţi să vă spună vorbe rele despre alţii şi în sfârşit voi, cei cari cunoaşteţi viclenia calumniatorilor şi nu vă deschideţi buzele, ca să apăraţi pe cei calumniaţi!

*

Tot asemenea părtaş se face în păcatul calumniei, cel care aude clevetindu-se ceva despre deaproapele său şi apoi aleargă iute şi degrabă să-i spună. Un astfel de om chiar dacă spune adevărul curat, chiar dacă se restrânge exclusiv la aceea, ce a auzit dela alţii, şi'n sfârşit chiar dacă are cea mai bună intenţiune, a căzut şi el în calomnie prin faptul, că a răspândit-o, a dus-o mai departe. «*Auzit-ai vre-o vorbă despre deaproapele tău? Îngroapă-o înlăuntrul tău!*» — Zice înţeleptul Sirach XIX. 10. Iar psalmistul la c. CXL. 3: «*Pune Doamne strajă gurii mele şi uşă de'ngrădire împrejurul buzelor mele*»!

Celce nu vorbeşte niciodată de rău pe nimenea şi celce are curajul să apere de calumnie pe cel atacat în prezenţa sa, de bună samă este omul lui Dumnezeu. Şi lui Dumnezeu are să-i mulţămească fiecine, dacă are puterea de a-şi străjuì şi pecetluì gura aşa, ca niciodată să nu scape vre-o vorbă de vătămare şi clevetire asupra altora.

Dar nu-i deajuns a nu face pagubă, ci paguba deja făcută trebuie restituită. Nu-i destul a nu bârfì, ci cinstea omului, pătată prin calumnie, trebuie reparată. Aici dăm iarăşi de o mare greutate. Căci pe cât e de uşor a calumnià, pe atât este de greu a reparà paguba cauzată. Şi iată pentruce. Aceea ce-ai vorbit, când ai calumniat, sau a fost adevăr, dar secret, sau a fost neadevăr. Dacă n'a fost adevărat, eşti dator să-ţi revoci cuvintele şi să declari, că eşti un mincinos, răutăcios, pismătareţ sau cel puţin un om uşuratic şi neserios; dacă a fost adevăr, dar un adevăr secret, atunci vine remuşcarea şi greutatea, pentrucă va trebuì să repari cinstea respectivului fără să recurgi la minciună. Da, satisfacţia trebuie dată în tot cazul. Calumnia trebuie revocată, aceasta o susţin toţi sfinţii părinţi şi toţi învăţaţii bisericeşti, cari s'au ocupat de obiectul acesta. Prin calomnie ai furat cea mai scumpă comoară a omului: cinstea. Deci nu poţi fi absolvat de păcat, până ce n'ai reînapoiat comoara răpită. La aceasta te obligă în mod imperios, toate legile dumnezeeşti şi fireşti, şi'n ultima analiză cinstea celui calomniat şi a familiei lui, pe care ai murdărit-o. A revocà calumnia este însă mai greu, decum se pare la prima vedere. Pentrucă, spre a pune pe cel calomniat în posesiunea cinstei sale de mai înainte, va trebuì să strângi în mănunchiu şi să legi la un loc toate vorbele rele, cari le-ai răspândit în dreapta şi'n stânga despre el. Tu ai calumniat către altul, care te-a ascultat. Cu asta însă nu s'a sfârşit. Calumnia a sburat mai departe, dela unul la altul, acum strânge-o, dacă mai poţi. Arunci o peatră într'un lac; în locul unde a căzut apa se preface într'un inel; inelul acela se lăţeşte şi face un inel mai mare, acela un altul şi mai mare şi aşa mai departe, până când cel mai mare inel atinge ţărmurii lacului. Tot asemenea se'ntâmplă şi cu

pietricica cuvântului, care o arunci în cinstea altuia; vestea rea lăţită de tine ajunge la vecini, apoi în oraş şi pe urmă în ţara întreagă. Acum aruncă-te în lac, scoate peatra şi opreşte toate inelele sau cercurile, în cari se batjocoreşte deaproapele tău. Ai curagiul? De aceea am zis, că a repară calumnia e foarte greu. Fiecare dintre noi, iubiţilor creştini, ştiţi bine din propria experinţă cât de greu se poate ispăşì păcatul acesta al calumniei. Aproape fiecare aţi auzit calumniind sau aţi fost înşivă calumniaţi din partea altora. Câte pagube morale şi materiale nu aţi suferit şi voi din pricina limbilor rele? Dar întâmplatu-s'a să vină vre-unul să-şi revoace calumnia? Paguba cauzată v'a restituit-o vreodată cineva? Nu! răspundeţi voi. Aşadar ce se întâmplă? Dacă repararea cinstei e o datorinţă necondiţionată atunci ce este cauza, de calumniatorii mai bucuros se lipsesc de mila Domnului, mai bucuros preferă să peardă împărăţia cerurilor şi să intre în focul iadului, decât să-şi retragă cuvintele de hulă şi să-şi facă datorinţa? Oh, nu pot s'o spun asta, fără să lăcrimez! În chip înspăimântător văz cum se îngrămădesc greutăţile, cari stau în calea acestei datorinţe şi în urma cărora bârfitorii sunt apriori destinaţi pentru munca vecinică şi chinurile iadului. Aţi văzut cum şi dacă dintr'o miie unul s'a hotărît să-şi revoace calumnia, se mărgineşte la două trei vorbe. Dupăce i-a sfârticat cinstea şi prestigiul deaproapelui său, crede că-i deajuns, dacă declară: «Am fost iritat» sau «am fost rău imformat». Cu atâta însă nu-i destul! Trebuie să declari pe faţă şi fără sfială: «Ce-am zis, nu-i adevărat, tu nu eşti vinovat. Iartă-mă». Aceasta este însă o medicină amară, pe care nu oricare bârfitor are curajul şi stomacul să o înghiţă. Mai bine preferă să moară, decât să ia leacul acesta, atât de potrivnic cu natura lui mândră, îngâmfată şi răutăcioasă.

De aceea calumniatorii vor aveà să stea cu toţii înaintea scaunului dumnezeesc, la judecata cea din urmă. Acolo vor fi târîţi aceşti ucenici ai lui Satan, aceşti ucigaşi ai cinstei oamenilor şi vor aveà să dea samă de vorbele lor şi să întoarcă până într'o iotă pagubele pricinuite cu limbile lor veninoase. Iar pe voi, creştini buni şi evlavioşi, vă sfătuesc cu toată dragostea mea, să nu aşteptaţi până în ceasul din urmă şi dacă aţi păcătuit faţă cu bunul nume al deaproapelui vostru, cu voie sau fără voie, nu întârziaţi a vă repară greşala încă în viaţă fiind, pentrucă dacă în cursul vieţii e atât de greu a achità astfel de datorii şi a reînapoià astfel de comori răpite, cu cât mai greu va fi în ceasul morţii voastre. Pentrucă, dacă e atât de uşor a calumnià şi atât de greu a luà leacul căinţii şi părerii de rău, pedeapsa meritată pentru acest păcat fiţi siguri, că nu va întârzià.

* * *

Sfântul Petru Chrisologul cu drept observă, că în iad cele mai amare chinuri are să le îndure limba, pentrucă ea e pricina celor mai multe rele şi păcate. Bogatul din evanghelie, care ardeà în focul gheenei,

a rugat pe săracul Lazar, ca măcar limba să i-o răcorească cu un strop de apă.

Toţi calumniatorii de regulă mor de moarte grabnică şi între chinuri grozave. Precum ei au fost nişte vânzători şi trădători în viaţă, astfel îi surprinde şi pe ei moartea, ca un trădător, dela spate, pe neaşteptate şi deodată le amuţeşte limba. Şi atunci se sfârşesc în chinuri amare, pentrucă mustrările conştiinţii le zugrăvesc deja înaintea ochilor sufleteşti focul mistuitor, în care au să ardă pe lumea ceealaltă. Dreptatea dumnezeească însaşi pretinde, ca bârfitorii să-şi ia pedeapsa meritată, pentrucă Dumnezeu, care este *iubire* (Ioan I. 4. 8.) nu poate suferì pe calumniator, care e *răutate* şi venin; Dumnezeu, care este absoluta *blândeţă şi bunătate*, trebuie să pedepsească pe calumniator, care este întruparea *cruzimii şi a fărădelegii.*

Să ne încheiem aşadar cuvântarea cu cuvintele scripturii: «*Moartea clevetitorului rea moarte este şi mai folositor, decât aceea este iadul*» (Sirach XVIII. 25.). Da, pentrucă iadul arde numai pe cei păcătoşi, dar calumniatorul arde pe cei nevinovaţi. Iadul arde numai pe duşmanii lui Christos, bârfitorul însă îl răstigneşte pe însuşi Christos. De aceea mai bun este iadul, decât calumniatorul.

Credeţi dar, că este de folos ca, pentru neînfrânarea limbii noastre, să vă câştigaţi aşa o pedeapsă înfricoşată, cum este pregătită pentru toţi bârfitorii? *O «nici când să nu vorbească gura voastră de faptele oamenilor» !* (Psalm. XVI. 4).

Proşterneţi-vă dar cu toţii la picioarele doftorului divin al sufletelor noastre, care a zis: «Trebuie să se preamărească Fiiul omului, ca tot celce crede într'ânsul, să nu peară». (Ioan III 14—15).

Faceţi făgăduinţă tare şi sfântă, că de aici înainte vă veţi înfrânà limba, vă veţi pune strajă gurii voastre şi nu veţi mai descoperì faptele şi slăbiciunile deaproapelui vostru. Mergeţi la cei pe cari ia-ţi bârfit şi le cereţi iertare pentru păcatul acesta, spunându-le deschis, că n'aţi vorbit adevărul despre ei. Şi nu vorbiţi despre deaproapele vostru *nici mult, nici puţin,* cum zice fericitul Augustin. Aceste cuvinte ale lui să vă fie pururea aminte, pentrucă sfânt şi adevărat este, că numai acela trăieşte în pace, care vede, aude şi tace!

Trad. de *Gh. Tulbure.*

Că tot care va chemà numele Domnului se va mântuì. Cum dară vor chemà întru carele nu au crezut? Şi cum vor crede aceluia, de carele nu au auzit? Şi cum vor auzì fără de propoveduitor?

Ap. Pavel, ep. cătră Romani, c. 10 st. 13—14.

PREDICA PENTRU SFÂNTA VINERE A PATIMILOR.

După *Filaret*, mitropolitul Moscvei.

Ce aşteptaţi voi astăzi, iubiţii mei ascultători, dela slujitorii Cuvântului? Cuvântul nu mai este. Cuvântul, coetern cu Tatăl şi cu Duhul, născut pentru mântuirea noastră, începutul ori-cărei vorbiri *pline de viaţă şi de rod*, tace acum; el e mort, îngropat şi sigilat în mormânt. Pentru *a face cunoscută oamenilor* cu mai multă claritate şi putere, *calea vieţii*, (Ps. XV, 11), acest Cuvânt s'a scoborît din ceriuri şi s'a îmbrăcat cu trupul; dar oamenii n'au voit să asculte Cuvântul; ei i-au sfâşiat trupul, şi iată *viaţa lui stârpită a fost de pe pământ* (Is., LIII. 11). Cine ne va da acuma cuvântul de viaţă şi mântuire? Să ne grăbim a mărturisì taina Cuvântului, taină care va desarmà pre vrăşmaşii lui şi care îl va aduce pe el însuşi în sufletele dispuse să-l primească. Cuvântul dzeesc nu poate fi oprit de către moarte. După cum cuvântul din rostul omenesc nu moare în momentul, în care încetează de a fi ascultat, din contră câştigă atunci o noauă putere şi trecând prin sentiment, pătrunde în spiritul şi inima acelora, cari îl ascultă şi pricep; tot asemenea, Cuvântul ipostatic al lui Dzeu, Fiul lui Dzeu, în întruparea sa mântuitoare, murind trupeşte *umple toate lucrurile* (Efes. IV. 10), în acelaş moment, cu spiritul şi puterea sa. Pentru aceea în timp ce Iisus Christos îşi perde puterile şi-şi dă duhul pe cruce, cerul şi pământul îi împrumută glasul lor, morţii vestesc învierea celui răstignit, stâncile însăşi se aud strigând pentru el. «*Şi s'a întunecat soarele şi s'a rupt catapeteasma bisericei prin mijloc, şi pământul s'a cutremurat şi petrile s'au despicat* şi *multe trupuri ale sfinţilor, ce adormiseră s'au sculat.* (Luc. XXIII, 45; Mat. XXVII, 51, 52). Creştini, Cuvântul întrupat nu tace, — decât pentru a ne vorbi cu mai multă putere şi mai mult folos; el se ascunde pentru *ca să se sălăşluiască întru noi* mult mai adânc (Ioan, I. 14); el moare pentru a ne dăruì cu moştenirea sa. Adunaţi în acest locaş pentru ca să convorbiţi cu Iisus cel din mormânt, ascultaţi *cuvântul cel viu* (Ebrei, IV, 12) al dumnezeescului defunct; luaţi aminte testamentul, ce vi l-a lăsat: «*Şi eu vă rânduesc voauă împărăţie precum mi-a rânduit mie Tatăl meu.* (Luca, XXII, 29).

Insă, pentruca nu cumva visuri nepotrivite cu măreția acestei moşteniri să întoarcă privirile noastre dela Iisus, cel crucificat, care trebue să cheme în prima linie atenţiunea noastră în aceste zile mari, să observăm cu îngrijire, iubiţi creştini, că moştenitorii săi cei dintâi, n'au primit — la moartea lui — altă comoară decât lemnul crucii, pe care a suferit şi a murit; ei n'au învăţat pe aceia, cari voiau să ia parte la moştenirea împărăţiei sale decât această cruce sub imagini figurative. Ce învăţăm noi din aceasta? Că după cum *a trebuit să pătimească Christos şi să intre întru slava sa, care a avut-o întru Tatăl său* (Luca, XXIV, 26); tot astfel, *prin multe necazuri cade-se* creştinului *a intrà întru împărăţia pe care* Christos i-a pregătit-o (Fapt. ap. XIV, 21); că după cum crucea

lui Christos este pentru toţi uşa acestei împărăţii, tot asemenea crucea creştinului este pentru fie-care fiu al aceleiaş împărăţii cheia care trebue să-l întroducă în moştenirea sa. Iată conţinutul acestui însemnat *cuvânt al crucii* (1 Cor., I. 18.), al acestui cuvânt atât de înălţat preste însemnătatea spiritului, atât de cuprinzător pentru credinţă, aşa de puternic prin Dumnezeu. Să-l ducem ca o picătură de smirnă, la mormântul cuvântului care este izvorul vieţii.

Mai înainte de ce Fiiul lui Dumnezeu întrupat a luat şi purtat crucea sa, aceasta cruce aparţineà oamenilor. La început ea a fost făcută din lemnul *pomului ştiinţii binelui şi răului.* Cel dintâi om se cugetà numai să încerce fructul acestui arbore; dar îndată ce a gustat din el, şi arborele cel oprit s'a prăbuşit cu toate crăngile sale şi cu toate rămurelele sale din toată povara sa asupra corpului celui ce a violat porunca cea divină. Întunerecul, întristarea, spaima, ostenelele boalele, moartea, mizeria, umilirea, vrăşmăşia de orice neam, toate puterile stricăcioase, într'un cuvânt — ca şi deslănţuite din arborele fatal, se întrarmară contra lui, şi fiiul mărirei ar fi fost aruncat pentru totdeauna în iad, dacă mila, în sfaturile sale cele vecinice, nu i-ar fi întins mânile şi nu l-ar fi susţinut în căderea sa. Fiiul lui Dumnezeu a luat asupra sa povara, ce apăsà asupra omului; primì de a sa crucea omului şi nu-i lăsà lui decât să urmeze acestei cruci, nu însă, nici de cum — pentru a sprijinì pe cel Atot-Puternic să susţină greutatea, ci pentruca şi el însuşi, cu mica lui cruce, care îi rămâneà moştenire — să fie purtat de puterea crucei celei mari — ca şi luntriţa pe care o atrag urmele unei corăbii mari. Astfel, crucea cea de mânié se schimbă în cruce de iubire; crucea care închideà paradisul devine o scară îndreptată către cer; crucea făcută din *pomul* grozav al *ştiinţei binelui* şi *răului,* udată cu sângele dumnezeesc se schimbă în *pomul de vieaţă.* Fiiul lui Dumnezeu înviază natura noastră şi sfinţeşte *prin pătimiri pe începătorul mântuirei* noastre; că întru ceeace a pătimit, însuş fiind ispitit, poate şi celor ce se ispitesc să le ajute; el merge purtându-şi crucea, şi *aduce la slavă* pe aceia care îl urmează (Evrei, II, 10 18; IV, 15). Cine va măsurà aceasta cruce a întregii lumi purtată de autorul mântuirei noastre? Cine-i va socotì greutatea? Cine va calculà mulţimea de cruci osebite din cari se compune, asemenea mărei — ce constă din picături de apă? Aceasta cruce n'a fost dusă numai din Ierusalim până la Golgota, cu ajutorul lui Simon Cirenaicul, ci a fost şi dela Getsimani până la Ierusalim şi dela Vitleem chiar până la Getsimani. Intreagă vieaţa lui Iisus n'a fost decât o cruce, şi nimenea n'a pus mână de ajutor la povară, decât doară pentru a o apăsà: El a călcat singur întru mânia sa, şi *din toate neamurile nici un bărbat n'a fost cu el* (Is. LXIII, 3).

Divinitatea se împreună cu umanitatea, vecinicul cu trecătorul, infinitul cu finitul, nefăcutul cu creatura sa, fiinţa prin esenţă cu neantul: ce cruce nemărginită şi neînţeleasă trebue să rezulte din aceasta împreunare! Dumnezeu-Omul, a cărui venire pe pământ ceriurile o serbează, se arată

acì în condiţia cea mai umilită a omenirii, în cel mai mic din oraşele cele mai mici din împărăţiile pământului; el n'are nici adăpost, nici leagăn; împreună cu săracii săi părinţi, abia câţiva păstori se ocupă de naşterea sa.

Opt zile socotite din noua existenţă a celui Vecinic, îl supun legii sângerătoare a circumciziunei.

Dumnezeul templului *este dus în templu pentru a fi pus înaintea Domnului*, şi celce a venit să rescumpere lumea este rescumpărat cu preţul *a doi pui de porumb* (Luca, II, 22, 24).

Atunci, când încă 'i fără glas, sabia cuvântului crucii se ascute deja asupra lui prin rostul lui Simeon şi săgetează inima maicei sale (Luca II, 34, 35).

Câţiva străini vin să-l salute în numele regelui Evreilor; dar aceasta neînsemnată închinăciune excită în contra lui ura lui Irod, îl face nevinovat pretext pentru o vărsare de sânge, şi îl sileşte să se depărteze din poporul lui Dumnezeu, şi să-şi afle scăpare la un popor adorator de idoli.

Înţelepciunea nemărginită şi divină nu *sporià*, decât cu vârsta *în înţelepciune înaintea lui Dumnezeu şi à oamenilor.* Sorgintea şi începătorul oricărui har *primeşte harul* (Luca II, 52). Treizeci de ani, Domnul ceriurilor şi Regele măririi se ascunde dinaintea cerului şi a pământului prin o adâncă supunere cătră doi muritori, pe cari a binevoit a-i numì părinţii săi.

Ce n'a avut Iisus să sufere mai apoi, din ziua întroducerii sale în funcţiunea solemnă de rescumpărător al neamului omenesc!

Sfântul lui Dumnezeu, venind să sfinţească pe oameni, se apleacă, împreună cu cei păcătoşi, cari cer să fie curăţiţi, sub mâna unui om, şi primeşte botezul; *botez* — într'adevăr, iubiţii mei ascultători, căci el se cufundă mai puţin în apă, decât în marea de dureri ale crucii.

Celce cercetează inimile şi rărunchii este supus el însuşi *ispitirei.* Pânea cerească este în prada *foamei* pământeşti. Acela, înaintea căruia *tot genunchele trebue să se plece în cer, pe pământ* şi *în cele de desupt*, sufere, ca şeful puterilor diavoleşti să-i ceară *adoraţiunea* sa (Mat. IV, 9).

Mijlocitorul între Dumnezeu şi oameni se descopere oamenilor, dar ei sau că nu-l recunosc sau nu voesc să-l cunoască. Ei consideră învăţătura lui ca hulă (Mat. IX, 3), lucrările lui ca fiind contrare legii (Ioan IX, 16), minunile lui ca fiind făcute în numele lui Beelzebub (Mat. XII, 24). Dacă el îndeplineşte binefacerile şi minunile sale Sâmbăta, ei îl acuză de violarea sabatului. Dacă el respinge pe ceice greşesc, şi dacă primeşte pe ceice se căiesc, ei îi reproşază, că este *prietin cu păcătoşii* (Mat. XI, 19). Acì, ei caută să-l prindă pre el în cuvânt (Mat. XXII, 15); acì, îl conduc pe vârful unui munte, de unde să-l arunce (Luca IV, 29); altădată, ei iau pietrii, ca să arunce într'ânsul (Ioan VIII, 59); în nici o parte nu-i îngăduie să-şi plece capul (Mat. VIII, 20). Inviază el un mort, vrăşmaşii lui se sfătuiesc, ca să-l omoare pre el însuşi (Ioan XI, 43, 44, 46, 53). Îl salută poporul ca rege la întrările Ierusalimului, toate puterile pământeşti se ridică ca să-l judece ca pe un făcător de rele. In numărul ales al prietinilor săi,

el vede un trădător ingrat, cel dintâi instrument al morții sale, cei mai buni dintre ei îi sunt un *subiect de sminteală*, opunându-i cugetările lor omenești, când el pășește la opera sa dumnezeească (Mat. XVI, 23).

Vei depune oare dumnezeescule păstor al crucii, fie și pentru un moment măcar, sarcina enormă, ce din ce în ce se îngrămădește împovărându-ți tot mai mult umerii tăi? Te vei odihnì oare puțin timp pentru ați înoì puterile tale în vederea unor noi cuceriri, cel puțin din condescendență pentru neputința celor cari te urmează? Intr'adevăr, apropiindu-te de Golgota, Tu te oprești pe Tabor. Mergi, urcă-te pe acest munte de mărire; strălucească fața ta de lumină cerească, vestmintele tale radieze de curăție; legea și profeții recunoască în tine îndeplinirea lor; asculte lumea glasul de iubire al Tatălui tău!

Însă nu observați voi — iubiții mei ascultători, că crucea urmează pe Christos chiar și pe Tabor, și că cuvântul crucii nu se desparte de cuvântul, care preamărește? Despre ce convorbesc împreună cu Iisus, în mijlocul unei asemenea măriri, Moise și Ilie? Ei vorbesc despre crucea și moartea lui: *Ei grăiau de eșirea lui, care vrea să o plinească în Ierusalim* (Luca IX, 31). Multă vreme Iisus purtà crucea sa fără a-i simțì apăsarea; dar în sfârșit *datui-s'a ca unui leu ca să-și sdrobească toate oasele sale* (Is. XXXVIII, 13). Să-l urmăm, împreună cu Petru și fii lui Zevedeiu, în grădina Getsimani, și să pătrundem c'o privire atentă în întunecimea ultimei sale nopți de pe pământ. Acì el nu mai ascunde năcazul, ce-i sfâșie tot sufletul: *Intristat este sufletul meu până la moarte* (Mat. XXII, 38). Convorbirea lui umilită cu Tatăl său consubstanțial departe de a-l scăpà, îl ține sub greutatea suferinței sale.

Părintele meu, de este cu putință, treacă dela mine păharul acesta; însă nu precum voiesc eu, ci precum tu (Mat. XXIV, 39). *Acela, care umple toate cu cuvântul puterii sale*, are trebuință acum, *de un înger, care să-l întărească* (Luc. XXII, 43). Această întristare până la moarte a lui Iisus va apăreà poatecă unora dintre noi nedeamnă de cel nemuritor. Dar să știe ei, că această întristare nu este efectul nerăbdării omenești, ci a dreptății dumnezeești. Puteà oare, mielul *cel junghiat dela întemeierea lumei* (Apoc. XIII, 8), să scape dela altarul jertfei sale? Acela, *pre care Tatăl său l-a sfințit și l-a trimis în lume* (Ioan X, 36), acela, care a luat asupra sa dela început misiunea de a împăcà pe oameni cu Dumnezeu, puteà el oare să se îndoiască de împlinirea acestei misiuni, cugetându-se simplu la suferințe?

Dacă el puteà aveà oarecare nerăbdare, aceasta erà nerăbdarea de a împlinì răscumpărarea noastră și a îndeplinì fericirea noastră. *Și cu botez am a mă botezà, și cum mă strâmtorez până ce se va sfârșì!* (Luc. XII, 50). Așadară, dacă el este întristat, nu este de a sa proprie, ci de a noastră întristare; dacă noi îl vedem ca *pe omul durerilor, ca un lepros* bătut de Dumnezeu *cunoscut cu păsuri*, este că el a purtat păcatele noastre *și cu durerile noastre s'a încărcat* (Iis. LIII, 6, 7); păharul, ce i-l dă Tatăl său,

este păharul tuturor fărădelegilor — ce am făcut şi al tuturor pedepselor — ce ni-s'au pregătit, şi care ar fi cufundat lumea întreagă, dacă nu l-ar fi primit el, strâns şi golit singur el. Acest păhar a fost pregătit mai întâi de toate de nesupunerea lui Adam, apoi de corupţiunea *lumei celei dintâi* (Gen. VI, 12; II, Petru II, 5), de mândria şi neevlavia Babilonului, de învârtoşarea inimei şi nepocăinţa Egiptului, de prefăcătoria Ierusalimului, *care a omorît pe proroci şi a ucis cu petrii pre ceice erau trimişi la el* (Mat. XXIII, 37), de răutatea Sinagogii, de superstiţiile păgânismului, de aroganţa filozofilor, şi în sfârşit (deoarece răscumpărătorul a purtat chiar şi păcatele viitoare ale lumei) de smintelele, cari au avut loc până la creştinism: împărţirile turmei unice a singuraticului Păstor, subtilităţile îndrăsneţe ale învăţătorilor celor mincinoşi, sărăcirea credinţei şi a dragostei, în împărăţia dragostei şi a credinţei, înoirea împietăţii în sînul evlaviei însaşi. Să adaugem la aceestea tot ceeace aflăm în noi şi afară de noi, ce merită mănia şi urgia lui Dumnezeu, şi încă toate acelea, ce noi ne punem toate silinţele să luăm pe furiş conştienţei noastre sub numele special de *slăbiciuni:* faptele nesocotite şi plăcerile criminale ale tinereţii, învârtoşarea bătrâneţei, uitarea providenţei în prosperitate, murmurul în nefericire, vanitatea în binefaceri, poftele în lucruri, lenea noastră de a ne îndreptà, căderile noastre dese dupăce ne-am ridicat, indolenţa şi neactivitatea, risipele proprii mărirei, licenţa veacului (abuzul de libertate) mândră de chimerele ştiinţei; toate aceste puvoaie de nedreptăţi s'au topit împreună pe Iisus, pentru a-i formà un singur păhar de întristare şi durere; tot iadul s'a conjurat contra acestui suflet ceresc: este atunci aşa de mirare, *că el este întristat până la moarte?*

Cuvântul nostru slăbeşte, iubiţi ascultători, în faţa datoriei de a însoţì pe marele martir din Getsimani până la Ierusalim şi până pe Golgota, dela suferinţa morală până la cea reală. Dar slujbele sfinte îndeplinite astăzi de către biserică au înfăţişat deja privirei voastre această cale şi această cea din urmă suferinţă. Ea este aşa de dureroasă, încât soarele n'a fost în stare să o privească; atât de grea, încât pământul s'a cutremurat sub povara ei. Toate torturile interne şi externe, cele mai crude şi mai insultătoare, îndurate în cea mai candidă din nevinovăţii, îndurate drept răsplătire la nenumărate binefaceri; Sfântul sfinţilor dat chinurilor de meşterii tuturor fărădelegilor, Creatorul martirizat din partea creaturilor sale; — a suferì pentru cei nevrednici, pentru ingraţi, pentru autorii înşişi ai suferinţelor sale; a suferì pentru mărirea lui Dumnezeu, şi să fi părăsit de Dumnezeu; ce adâncime nemăsurată de dureri!

Dumnezeul meu! Dumnezeul meu! pentruce ai părăsit pe prea iubitul tău? De fapt, Doamne, Tu l-ai părăsit pentru un moment, pentru a nu ne părăsì pre noi pe veci, cari te-am părăsit pre tine. De astăzi, *el domneşte, cu măreţie este îmbrăcat, încinsu-s'a cu tărie şi întemeiat-a lumea şi nu se va clătì* (Ps. XCII, 1). *Inălţat de pe pământ* prin cruce, el acopere pământul, şi *trage pe toţi la sine* în cer (Ioan XII, 32).

Dar ori cât de mare şi cât de dumnezeească este, pentru a trage toate la sine, puterea lui Iisus Christos — el nu ne poate altcum *să ne tragă după sine* (Cânt. I. 3) decât infingându-şi crucea sa în noi, decât împreunându-ne năcazul nostru cu al lui. *Oricine va voì să vie după mine, să-şi ia crucea sa în toate zilele şi să-mi urmeze mie* (Luc. IX, 23). Intr'adevăr, cu toate că, prin sângele său amanet al legăturei sale şi prin crucea sa, el a împlinit expiarea tuturor păcatelor, a răscumpărat lumea din blestem şi ne-a deschis intrarea în sfânta Sfintelor, deoarece nimenea nu poate intra acolo decât ca sacrificator şi victimă, noi suntem datori să ne dăm ca victime în mânile acestui mare preot *după rânduiala lui Melhisedec;* câtă vreme blestemul este rodul păcatului şi păcatul îşi are rădăcina sa în voinţa liberă — nouă ni se cade pentru a ne însuşì iertarea şi răscumpărarea, îndreptarea şi sfinţirea lui Iisus Christos — să oferim de bunăvoie voinţa noastră acţiunii eficace a crucii lui Iisus-Christos. Aceasta o voiesc aceia, cari au înţeles de fapt toată *puterea dumnezeească* cuprinsă în *cuvântul crucii,* când ne învaţă aşa de adesea prin exemplele şi discursurile lor, *să fim răstigniţi împreună cu Christos, să fim răstigniţi lumei, trupul să ni-l răstignim împreună cu patimele şi poftele, nu pentru noi să trăim, să plinim în trupul nostru lipsele năcazurilor lui Iisus Christos* (Rom., VI. 6; Gal., VI, 14; V, 24; Rom., XIV, 7; Colos,, I, 24). Cu cât noi purtăm cu mai multă statornicie şi răbdare povara crucei noastre, cu atât primim cu prisosinţă darurile lui Dumnezeu cari ne-au fost câştigate de crucea lui Iisus Christos: *Că precum prisosesc patimele lui Christos întru noi, aşa prin Christos prisoseşte şi mângăierea noastră* (II. Cor. I 5). Păcătosul, care purtându-şi crucea sa cu bărbăţie ajunge în sfârşit a se unì cu ea însuş, dându-se cu o supunere fără rezervă tuturor înrâuririlor mântuitoare sub privirea lui Iisus cel răstignit, acela va ascultà în curând împreună cu tâlharul, acel cuvânt de bucurie:

Astăzi tu vei fi cu mine în raiu. Suferinţa în faţa lui Iisus Christos şi la exemplul lui este intrarea în cer.

Dupăcum crucea văzută şi reală este steagul suveran al împărăţiei lui Iisus Christos, tot aşa crucea nevăzută este pecetea şi semnul distinctiv al adevăraţilor servitori, al aleşilor împărăţiei lui Dumnezeu. Ea este amanetul preţios al dragostei lui Dumnezeu, sceptrul (toiagul) părintesc, care *sdrobeşte* şi *sfărîmă* mai puţin decât *sprijineşte* şi *mângăie* (Psalm II, 9; XXII, 4), focul curăţitor al credinţei, soţul nădejdei, otrava sensualităţii, stăpâna patimilor, chemarea la rugăciune, păzitoarea nevinovăţiei, mama umilinţei, învăţătoarea înţelepciunei, conducătoarea copiilor împărăţiei. Unde au crescut toţi sfinţii, cari au fost conducătorii şi apărătorii bisericii, Iosifii, Moisii, Daniilii, Paulii? In şcoala suferinţii. Când a fost biserica mai productivă, mai înfloritoare şi când a produs ea mai multă sfinţenie? A fost atunci, când câmpul Domnului a fost arat fără întrerupere de către cruce şi udat de sângele martirilor. Cine sunt aceia, cari încunjură tronul de mărire al mielului, întrebà oarecare pe Ioan în viziunea sa? *Aceştia,*

cari sunt îmbrăcaţi cu vestmintele cele albe, cine sunt? şi de unde au venit? (Apoc. VII, 13). Şi deoarece el n'a putut să-i recunoască în acea mărire dumnezeească, i s'a spus lui, că aceia erau, ceice fuseseră însemnaţi cu sigilul crucii: *Aceştia, sunt ceice vin din năcazul cel mare, şi şi-au spălat vestmintele lor şi şi-au albit vestmintele lor în sângele mielului* (Apoc. VII, 14). Cât de mare este nebunia acelora, cari voesc să zădărnicească crucea lui Iisus Christos (I Cor. I, 17), şi cari îşi închipuiesc, *că cunosc puterea învierii lui*, fără *împărtăşirea patimilor lui!* (Filipeni III, 10). Dacă Iisus Christos este *vieaţa* şi *calea* (Ioan XIV, 6), care conduce la vieaţă, cum vor puteà ei ajunge le *vieaţa* lui Iisus Christos, fără a merge *pe calea lui?* Pot ei — membre moleşite — să alcătuiască un trup împreunat cu un cap încoronat de spini (Efes. IV, 15, 16)?

E cu putinţă mădularelor să fie în odihnă şi linişte, când capul e cuprins de întristare, în casne şi infamie; să se uite pe sine omul în plăceri sgomotoase, când el (capul) e în prada durerilor de moarte; e cu putinţă să bei cu cupa plină din bucuriile lumeşti, când lui îi e sete şi nu-i adăpat decât cu oţet; e posibil ca omul să se înalţe cu mândrie, când el îşi apleacă capul; se poate să nu voeşti să suferi — cel puţin un moment — pentru propriile păcate şi propriile nedreptăţi, când el îşi dă sufletul pentru păcatele şi nedreptăţile altora; să trăeşti lumei şi trupului, când el îşi dă sufletul său lui Dumnezeu? Oh, omule, atras cătră cer de harul lui Dumnezeu, dar oprit în lume de trupul tău! vezi-ţi chipul tău în nefericitul acela, care — cufundat în apă — se sbate pentru a se susţineà la suprafaţă; el îşi întinde fără încetare braţele sale în formă de cruce şi în chipul acesta ajunge să învingă valurile protivnice. Priveşte pasărea, când ea voieşte să se ridice de pe pământ: ea se întinde în chipul crucii şi-şi ia sborul său. Caută şi tu tot asemenea — în cruce — mijlocul de a te smulge din lume şi a te înălţà cătră Dumnezeu. *Cuvântul crucii este — pentru cei ce se mântuesc, — puterea lui Dumnezeu* (I Cor. I, 18). Amin.

Ilie Beleuţă.

CUVÂNT LA DUMINECA 5-a A SFÂNTULUI ŞI MARELUI POST,

de cel întru sfinţi părintele nostru Ioan Gură de Aur.[1]

„Cereţi şi veţi luà“
(Ioan. XVI, 24).

Puterea rugăciunii.

De sigur nimica nu este mai puternic, decât rugăciunea. Un împărat în haină de porfiră nu este mai slăvit decât rugătorul, pe care îl împodobeşte vorbirea sa cu Dumnezeu. Precum un om, care vorbeşte cu îm-

[1] Din „Şasezeci şi patru cuvinte sau Predice“, traduse de episcopul de Roman Melchisedec, tip. Bucureşti, 1883.

păratul în prezența întregei oștiri, a comandanților și a domnilor, prin aceasta atrage asupra-și ochii tuturor și capătă însemnătate; așa se întâmplă și cu cel ce se roagă. Socotește numai, ce vrea să zică, când un om în prezența tuturor Îngerilor, Arhanghelilor, Serafimilor, Cheruvimilor și a tuturor puterilor cerești, cu toată bucuria și siguranța se apropie de împăratul împăraților și cutează a vorbì către dânsul? Care cinste s'ar puteà asemănà cu aceasta? Dar nu numai cinste, ci și un mare folos urmează pentru noi din rugăciune, și chiar înainte de a fi primit aceea pentru care ne rugăm.

Adecă îndată ce întinde cineva mânile sale la cer și chiamă pre Dumnezeu, deodată retrage inima sa dela toate lucrurile cele pământești, și se strămută cu duhul în vieața cea viitoare. El atunci gândește numai la cele cerești, și în timpul rugăciunii nu are nimica comun cu vieața cea pământească, dacă însă se roagă bine. Dacă cumva se ațîță mânia lui, ea ușor se potolește prin rugăciune; dacă poftele lui se aprind, focul lor lesne se stinge; de l-ar chinuì încă și pisma, el lesne o va alungà, și se întâmplă ceeace zice prorocul despre răsăritul soarelui. Dar ce zice el? «pus-ai întunerec și s'a făcut noapte, când se mișcă toate fearăle pădurii; puii leilor răcnesc după pradă și cer dela Dumnezeu hrana lor; *când însă răsare soarele, ele fug și se târăsc în culcușurile lor*» (Ps. CIII, 20—22). Deci precum la ivirea razelor soarelui toate fearăle apucă fuga și se ascund în culcușurile lor; așa, când rugăciunea, ca raza soarelui, iese din gura noastră și din buzele noastre și se luminează sufletul nostru, fug toate patimile cele fără de minte și dobitocești și se ascund în cotloanele lor, numai dacă ne rugăm cu râvnă, cu duh luător aminte și cu sufletul deștept. De ar venì atunci chiar Satana, el va trebuì să se depărteze și duhul cel rău să fugă. Adecă precum când stăpânul vorbește cu o slugă a sa, nu cutează vre-o altă slugă a se apropià și a-i stingherì, așa cu atâta mai puțin cutează duhurile cele rele a ne stingherì, când noi convorbim cu Dumnezeu cu râvna cuviincioasă. Rugăciunea este un liman pentru cei sbuciumați de furtună, o ancoră pentru cei goniți de valuri, un toiag pentru ceice se clatină, o comoară pentru cei săraci, o siguranță pentru cei bogați, un ajutor împotriva boalelor și o ocrotire pentru sănătate. Rugăciunea face neperitoare bunurile ce posedăm, și cu toată graba preface relele ce ne bântuesc. De vine o ispită, ea ușor se alungă, de se întâmplă perderea averei, sau altceva, ce turbură sufletul, rugăciunea vindecă și aceasta curând. Rugăciunea este scăpare contra tristeței, temelia veseliei, pricină de bucurie statornică, muma adevăratei înțelepciuni. Cine poate a se rugà din toată puterea, fie cel mai sărac dintre toți, el totuș va fi mai bogat decât toți; acela însă căruia îi lipsește rugăciunea, de ar ședeà chiar pe tron, totuși este cel mai sărac dintre toți. Achav nu erà oare împărat, și nu aveà el oare aur și argint mult întru nesfârșire? Dar fiindcă erà lipsit de rugăciune, nu s'a dus el oare să caute pe Ilie, pe un om, carele nu aveà locuință, nici altă haină, decât un cojoc prost. «Ce

înseamnă aceasta», am puteà noi întrebà, «tu carele posezi atât de multe, cauţi pre acela, carele nu are nimica?» «Aşa», ar răspunde el, «căci ce-mi folosesc mie vistieriile mele, când acesta a încuiat cerul şi pe toate le-a făcut nefolositoare». Vezi, că Ilie erà mai bogat decât Achav. Căci pânăce el a vorbit şi a rugat ploaie dela Dumnezeu, împăratul şi cu toată oastea sa se aflau în mare nevoie.[1] Aceasta este puterea rugăciunei! Rugăciunea este arma cea mai tare, vistierie, carea niciodată nu se deşeartă, bogăţie nesecată, liman fără valuri, temelia a tot repaosul, rădăcina, izvorul, muma tuturor bunătăţilor, mai puternică decât o împărăţie. Adeseori domnitori împodobiţi cu coroană au zăcut trântiţi de friguri, chinuiţi de arşiţa cea arzătoare; doftorii, soţiile, slugile şi generalii sta împrejurul lor, dar nici meşteşugul doftorilor, nici prezenţa sfetnicilor, nici înlesnirile slugilor, nici mulţimea leacurilor, nici prisosinţa bogăţiilor, nici orice altă de asemenea, n'a putut să aducă vre-o uşurare bolnavului. Atunci veneà un om, carele şi-a pus încrederea sa în Dumnezeu, numai se atingeà de trupul cel bolnav, săvârşind o rugăciune curată, şi toată boala se depărtà. Ceeace nu putuse nici bogăţia, nici mulţimea slujitorilor, nici meşteşugul şi cercarea doftorilor, nici măria puterei împărăteşti, foarte adeseori a săvârşit rugăciunea unui singur sărac şi nevoiaş. Aşa, puterea rugăciunei a stins şi puterea focului, precum la cei trei tineri în cuptorul cel înfocat, a domolit turbarea leilor, precum la Daniil, a pus capăt răsboaielor, a curmat bătăliile, a alungat furtunele, a izgonit duhurile cele rele, a deschis porţile ceriului, a spart cătuşele morţii, a alungat boalele, a abătut paguba şi nenorocirea, a întărit cetăţile cele sguduite, a înlăturat şi a ridicat pedepsele cele dumnezeeşti şi pânditurile cele omeneşti. Eu însă vorbesc de rugăciunea, care nu zace numai pe buze, ci se sue în sus din adâncul inimei. Căci precum copacii cei înrădăcinaţi adânc nu se răstoarnă şi nu se smulg nici de înmiitele năvăliri ale vijeliei, tocmai pentrucă rădăcinile cele adânc înfipte în pământ sunt tari; aşa şi rugăciunea, carea se înalţă dintru adâncul sufletului, se suie cu siguranţă la înălţime, pentru rădăcina sa cea tare, şi nu poate fi răsturnată de nici o furtună a gândurilor. De aceea zice şi prorocul: «Dintru adânc am strigat cătră tine Doamne». (Ps. CXXIX, 1).

Dar mai sus se înalţă cătră cer rugăciunea, când iese dintr'o inimă strâmtorită şi evlavioasă. Precum apa, când curge pe un câmp şes şi se poate lăţì pe o mai mare întindere, nu se sue la înălţime, dar când se strânge şi se apasă de cătră suingii sau apari, ţisneşte la înălţime mai iute de cât săgeata; aşa şi duhul omenesc, când se îndulceşte de o slobozenie mare, se împrăştie oarecum; dar când se strânge şi se apasă prin vre-o nenorocire, atunci transmite la înălţime o rugăciune curată şi binesunătoare. Şi ca să ştì, că rugăciunea, carea se săvârşeşte în nevoie

[1] Din voroava de consubstantiali, contra Anomoeos VII. Opp. ed. Montf. T. I. p. 512 sq.

mai întâi de cât toate află ascultare, ascultă pe prorocul ce zice: «Intru năcazul meu am chiemat pre Domnul, şi m'a auzit» (Ps. CXIX, 1).

Rugăciunea însă totodată uşurează însuşi sufletul cel năcăjit. Căci dacă cei năcăjiţi capătă oarecare alinare, când ei pot povestì altor oameni patimile lor şi a se jeluì de nenorocirea lor şi a o descrie, fiindcă prin această grăire ei depărtează oarecum pătimirile lor: apoi cu atât mai vârtos vei află mare mângăiere şi alinare, când vei spune Domnului pătimirile sufletului tău? Unui om adeseori este îngreunător celce i-se jăluеşte de suferinţele sale şi voieşte a plânge pe sânul său; se fereşte de el şi îl împinge dela sine; la Dumnezeu însă nu este aşa; el lasă la sine pe oricine, ba încă îl atrage; şi cu cât mai îndelungat îi vei povestì suferinţele tale, cu atâta mai mult te iubeşte, şi se pleacă la rugăciunea ta. Aceasta ne-o spune însuşi Christos, când zice: «Veniţi la mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, şi eu vă voiu odihnì» (Mat. XI, 28). Aşadar el ne chiamă la sine, pentru aceea nu ne lasă neascultaţi; ne atrage la sine, nu ne respinge; şi de am aveà asupră-ne întunerice de păcate cu atâta mai grabnic să alergăm la dânsul, căci el a venit nu ca să chieme pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi (Mat. IX, 13). Numai noi înşine să ne predăm lui, numai noi să alergăm la dânsul, şi să nu ne mai lăsăm de el, şi ne vom încredinţà, cât de adevărat este graiul: că nimica în lume nu ne poate în adevăr turburà, când noi ne rugăm cu râvnă şi cu sinceritate. Întâmple-se orice, totul se va depărtà uşor prin rugăciune.

Şi ce este de mirat, că rugăciunea poate depărtà năcazurile omeneşti, când ea aşa de uşor stârpeşte şi desrădăcinează păcatul? Deci pentru ca noi să petrecem cu norocire viaţa aceasta de faţă, totodată să ne slobozim de păcatele noastre, şi să putem oarecând cu bucurie a ne înfăţoşà la scaunul judecăţii lui Christos, deapururea să ne gătim noauă pentru acest scop leacul cel mântuitor al rugăciunei, şi să-l amestecăm cu lacrimi, cu râvnă, cu îndelungare şi cu răbdare. Atunci noi vom dobândì o îndestulare statornică şi îndulcirea de bunătăţile cele cereşti, de care fie ca noi toţi să ne împărtăşim prin harul şi iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Christos, căruia împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfânt se cuvine lauda în vecii vecilor! Amin *).

---

*) Din a cincea voroavă de incomprehensibili Dei natura. Opp. ed. Montf. T. I. p. 448 sq.

DIN CUVINTELE PREACUVIOSULUI PĂR. NOSTRU EFREM SIRUL.

Pentru blândeţe.

Fericit cu adevărat şi de treiori fericit este omul carele are blândeţe: Că împreună cu aceasta Sfântul Mântuitorul şi Domnul se uneşte zicând: Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moştenì pământul. Şi ce decât această fericire este mai fericit? Ce decât această făgăduinţă este mai înalt? Ce decât această bucurie este mai strălucit, ca să moştenească pământul raiului? Pentru aceea auzind, fraţilor, măsura cea covârşitoare a bogăţiei făgăduinţei, râvniţi a o câştigà. Alergaţi cătră strălucirea faptei bune: Auzind umiliţi-vă, şi cu câtă putere aveţi, străjuiţi-vă, ca nu cumva cineva nemoştenitor al pământului acestuia să se facă, şi cu amar să plângă căindu-se fără de folos. Auzind fericirile blândeţii, sârguiţi-vă cătră dânsa: Auzind ce zice pentru dânsa şi nemincinosul Isaia cu Duhul Sfânt. Preste cine mă voiu odihnì, zice Domnul, fără numai preste cel blând şi liniştit şi carele să cutremură de cuvintele mele. Oare nu se cade a ne minunà de făgăduinţa aceasta, că ce este mai slăvit decât cinstea aceasta. Deci, vedeţi fraţilor, să nu cadă cineva dintru această fericire, şi din nemăsurata bucurie şi veselie. Sârguiţi-vă dar, sârguiţi-vă vă rog: Câştigaţi blândeţe, că cel blând, cu tot lucrul cel bun este împodobit. Cel blând, de va fi ocărât, se bucură, de va fi năcăjit, mulţămeşte, pe ceice se mânie cu dragoste îi îmblânzeşte, când se mustră, neclătit rămâne, întru sfezi se alinează, întru porunciri se bucură, de mândrie nu se scarpină, întru smeriri se bucură, întru isprăvi nu se înalţă, nu se trufeşte, cu toţi are linişte, întru toată supunerea robit este, cătră tot lucru gata este, întru toate sporeşte, de toţi lăudat este, de vicleşug nerobit este, zavistiei nu se supune, de ocări se întoarce, grăire de rău nu primeşte, pe ceice prihănesc îi ureşte şi de clevetitori să întoarce. O fericită bogăţie blândeţă, că dela toţi să slăveşte!

Pentru înfrânare.

Fericit cu adevărai şi de treiori fericit este celace înfrânarea au păzit, că cu adevărat mare făptura bună este înfrânarea. Ci ascultaţi până unde şi până încât şi întru care înfrânarea se zice, sau se judecă, sau se caută. Deci este înfrânare în limbă, a nu se trage afară cu cuvinte multe şi deşarte, a ţineà limba şi a nu grăì de rău, a nu ocărî, a nu blăstămà, a nu grăì ceva ce nu se cuvine, a ţineà limba şi a nu clevetì pre unul la altul, a nu prihănì pe fratele, a nu descoperì taine, a nu cugetà celece nu sunt ale sale. Înfrânare este şi întru auz, a-l ţineà şi a nu auzì auz deşert. Înfrânare este şi întru ochi, a ţineà vederea şi a nu căutà, sau a luà aminte la toate cele veselitoare, şi la care nu se cuvin. Înfrânare este

întru mănie, a ţineà mănia, şi nu degrabă a se aprinde. Infrânare este întru slavă, a ţineà cugetele, şi a nu voì slăvit a fi, a nu căutà slavă, a nu se înălţà, a nu căutà cinste şi a se îngâmfà, a nu se năluci ceva pentru laude. Înfrânare este întru gânduri, a le muncì pe acestea cu frica lui Dumnezeu, a nu se învoì sau a se îndulcì cu gândul carele îndulceşte şi aprinde pofte. Înfrânare este întru bucate, a se ţineà şi nu căutà bucate scumpe sau ospeţe de mult preţ, a nu mâncà afară de vreme sau afară de ceas, a nu se stăpânì de duhul lăcomiei de pântece, a nu fi fără de saţiu întru frumseţea bucatelor, a nu poftì altă şi altă mâncare. Infrânare este întru beutură, a se ţineà şi a nu cădeà întru beutura vinului sau întru dulceaţa vinarselor, a nu bea vin fără de frică, a nu căutà deosebire de beutură şi dulceţi de amestecături cu dresuri, a nu gustà fără de măsură nu numai vinul, ci de ar fi fost cu putinţă şi apa. Înfrânare este întru pofta şi desmierdarea cea rea, a ţineà simţirea, şi a nu cădeà sub poftele celece se întâmplă, a nu se învoì cu gândurile cele pomenitoare de îndulcirea cea cu patimă, a nu se îndulcì ca cum ar fi lucrat necurăţia, a nu face voia trupului, ci a înfrânà cu frica lui Dumnezeu patimile. Că cel cu adevărat înfrânat acela este, carele are poftă de nemuritoarele acelea bunătăţi, şi cătră acelea cu mintea căutând, despre pofta aceasta să întoarce. Împreunarea trupească ceeace ca o umbră este o ureşte, de feţe muiereşti nu se bucură, de trupuri nu se veseleşte, de frumseţi nu se birueşte, de mirodenii dulci nu se îndulceşte, de cuvinte momitoare nu să amăreşte, de muieri şi mai ales de cele necuvioase se fereşte, întru vorbirile muierilor nu zăboveşte. Celace este cu adevărat viteaz şi înfrânat şi pre sineşi spre acea nemăsurată odihnă se păzeşte, întru tot gândul se înfrânează, toată pofta o stăpâneşte, cu pofta celui mai bun şi cu frica veacului ce va să fie.

Pentru adevăr.

Fericit este celce întru adevăr vieaţa sa şi-a îndreptat şi întru toată minciuna nu s'au prins. Fericit şi de trei ori fericit este celace al adevărului s'a făcut lucrător. Că adevărat este Dumnezeu şi minciună întru dânsul nu este. Şi cine nu va fericì pre celace păzeşte adevărul? Că lui Dumnezeu urmează unul ca acesta. Că cu adevărat celace grăeşte adevărul totdeauna şi lui Dumnezeu bine plăcut este şi tuturor oamenilor folositor, întru frăţime frumos, şi întru tot lucrul drept. Cel adevărat, de feţe nu se bucură, şi judecată nedreaptă nu judecă. De dregătorie şi de cinste nu se sprijinişte, şi pe sărac şi pe lipsit nu-l trece cu vederea. Intru răspunsuri nevիclean este, şi întru cunoştinţă drept. Intru lucrare cu grijă şi în trupul cel de obşte al frăţimei cinstit. Vicleşug nu ştie. Făţărnicia nu o iubeşte. Cu tot lucrul bun împodobit este, şi întru toată fapta bună petrece. Deci fericit este celace totdeauna adevărului slujeşte.

Tipicul cultului religios.

Cazuri liturgice, date şi indigitări tipiconale pe luna lui Martie.

Mercuri în 9 Martie. Sf. 40 de Mucenici din Sevastia. La utrenie. Începutul cu binecuvântarea obicinută. Să cetesc cei 6 psalmi de dimineaţa şi preotul zice ectenia cea mare de începere. După vosglas *nu se cântă* «Dumnezeu este domnul» ci Aliluia pe melodia troparului glasului 6. (glas 6 fiind glasul rândului). După Aliluia se cântă troparele Treimei dela glas 6 «Stând înainte cu frică Heruvimii» cu modificarea recerută dela sfârşit (în loc de «cu folosinţele celor fără de trupuri» fiind Mercuri se va zice «cu puterea crucei Tale, păzeşte-ne pre noi») şi celealalte tropare cu «mărire — şi acum». Să ceteşte apoi catisma prescrisă în trei stări. După întâia stare se cântă sedealnele octoihului din triod, a glasului 6 «Astăzi s'a împlinit cuvântul prorocesc» şcl. (vezi la finea Triodului). Tot aici se cântă şi mucenicina dela aceste tropare. Fără ectenie apoi să ceteşte a II-a stihologie din psaltire, şi se cântă sedelnele Triodului. După a 3-a stihologie urmează ectenia miçă şi să cântă sedeulnele Muceniçilor din mineiu. Acestor sedelne le urmează fără ectenie Polileul. Cântat Polileul cu pripelele preotul zice ectenia mică şi strana cântă sedealna Polileului cu «mărire şi acum» şi antifoanele glasului 4 dela sărbători cu prohimenul «Trecut-am prin foc şi prin apă» Evangelia utreniei dela Luca: «Zis-a Domnul învăţăceilor săi, păziţi-vă de oameni». Psalm 50, «mărire — Pentru rugăciunile SS-ilor Tei mucenici» «şi acum — Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu» şi «miluește-mă Dumnezeule» cu stihira pe glas 6. Ectenia „Mântueşte Doamne poporul Tău“ şi catavasiile mineiului şi a Triodului. La peasna a 3-à după ectenia mică sedealna mineiului cu «mărire şi acum», la peasna a 6-a după ectenie condacul şi icosul mineiului. Pesnei 8 îi premerge «să lăudăm, binecuvântăm», iar pesnei 9 «Ceia-ce eşti mai cinstită». După ectenia mică se cântă sfetilna glasului 6 «Trimite sufletelor noastre lumina Ta cea veeinică Doamne şi cu puterea crucei Tale păzeşte-ne şi ne milueşte pre noi», din Triod «mărire» sfetilna SS-lor mucenici «şi acum» — bogorodicina acestei sfetilne din mineiu. Hvalitele mineiului, cu «mărire — Purtătorilor de chinuri ai lui Hristos» «şi acum — fericimu-te pe tine» Ectenia «Să plinim rugăciunile noastre» după a cărei vosglas strana cântă stihoavna Triodului cu «mărire şi acum» din mineiu — «Bine este a ne mărturisì Domnului» «Sfinte Dumnezeule» «Tatăl nostru» şi «In biserica mărirei Tale stând» din çeaslov. Doamne milueşte-ne de 3 ori «Mărire şi acum «ceia-ce eşti mai cinstită» şi «Intru numele Domnului binecuvântă părinte» — După binecuvântarea preotului strana ceteşte rugăciunea «Impărate ceresc» şi «Doamne şi stăpânul vieţii mele.» După această rugăciune urmează ciasul I după rânduiala din ciaslov şi otpustul.

Sâmbătă în 12 Martie la vecernie. La «Doamne strigat-am» 6 stihiri din Octoih a glasului 7 şi 4 stihiri a Triodului pe glas 5 «Mărire», «Hristoase Dumnezeul nostru» pe glas 3 din Triod, «şi acum» bogorodicina glasului de rând. Cealaltă parte a vecerniei ca de obiceiu, Vohod, «Lumină lină» prohimenul, «Domnul s'a împărăţit» ectenia să zicem toţi». «Invredniceşte-ne Doamne» ectenia «să 'plinim rugăciunile noastre» stihoavna octoihului cu «mărire» — din Triod «şi acum» bogorodiçina stihoavnei dela glasul lui «mărire». «Acum slobozeşte» «Tatăl nostru» Troparul glasului 7 «Stricat'ai cu crucea ta moartea» «mărire» a Triodului «mântueşte Doamne poporul tău» «şi acum» a Născătoarei dela glasul lui mărire». Otpust.

Duminecă în 13 Martie păr. Nichifor. Dumineca a 3-a din post glas 7 v. 7. La utrenie. După «Dumnezeu este Domnul» troparele cu cari s'a încheiat vecernia (al învierii de 2-ori) Ectenia mică, ambele serii de sedelne ale octoihului cu ectenia mică între ele. Polileul şi troparele învierii «soborul îngeresc» Ectenia mică şi sedealna crucii «In raiu — cu lemnul a gonit» şi antifoanele glasului 7. Evanghelia utrenii a 7-a «Invierea lui Hristos» psalm 50, stihirile pocăinţii. Ectenia «Mântueşte Doamne poporul Tău», şi catavasiile Triodului. La peasna 3 după ectenie mică sedealnele Triodului cu

«mărire — şi acum» iar la peasna a 6-a condacul şi icosul Triodului. La peasna a 9-a «Ceia-ce eşti mai cinstită» şi însaşi această peasnă. Ectenie mică, sfetilna învierii «mărire» a Triodului «şi acum» a Născătoarei tot din Triod. La hvalite 4 stihiri din octoih şi 4 din Triod. «Mărire» a Triodului şi «şi acum — Preabinecuvântată eşti» şi doxologia cea mare, ambele pe melodia tropariului glasului 7. După doxologie, preotul scoate sfântă cruçe şi o aşază pe tetrapod săvârşind întreg ceremonialul provezut în Triod.

La liturgie în loç de „sfinte Dumnezeule" se çântă „Crucei Tale ne închinăm Hristoase".

Sâmbătă în 19 Martie la vecernie. După obicinuita binecuvântare dela preot, strana ceteşte psalmul de seara şi după ectenia cea mare de începere catisma rândului. La „Doamne strigat-am" se pun 10 stihiri, şi anume: 7 a glasului de rând din octoih şi 3 stihiri ale Triodului. „Mărire", „Cuvioase Părinte, ascultând glasul evangeliei Domnului" din Triod, „şi acum" dogmatica glasului de rând din octoic. După Vohod urmează „Lumină lină", ectenia „să zicem toţi", imnul de seara „Invredniceşte-ne Doamne", ectenia celor 6 cereri şi stihoavna glasului de rând din octoic, cu «mărire» „Pe îngerul cel de pe pământ şi pe omul lui D-zeu din cer" din Triod şi „şi acum" bogorodicina stihoavnei glasului 2 din octoih. „Acum slobozeşte", „Sfinte D-zeule", „Tatăl nostru" şi după vosglas troparul glasului de rând, „mărire" troparul Triodului „Lăcuitor pustiului şi înger în trup" „şi acum" bogorodicina troparului glasului 1 „Gavril zicând ţie Fecioară bucură-te" din octoih şi încheierea.

Dumineçă în 20 Martie, dumineca a 4-a din post glas 8 vos. 8. La utrenie: După „Dumnezeu este Domuul" troparele în ordinea care s'au cântat la vecernia de Sâmbătă seara, cu deosebirea, că cel al învierii se cântă de 2-ori. Ectenie mică, cele 2 serii de sedelne a octoihului cu ectenie mică între ele, troparele învierii „soborul îngeresc s'a mirat"; ectenie mică, ipacoiul şi antifoanele glasului de rând. Evangelia utreniei a 8-a. „Invierea lui Hristos" psalm 50 şi stihirile pocăinţei. După ectenia „Mântueşte Doamne poporul Tău" catavasiile „Bunei Vestiri" „Deschide-voiu gura mea". La peasna a 3-a condacul şi icosul Triodului şi sedelnele Triodului, iar la peasna a 6-a condacul şi icosul învierii. Sfetilna învierii, „mărire" sfetilna Triodului „şi acum" sfetilna Născătoarei de D-zeu tot din Triod. La hvalite se cântă 8 stihiri din octoih a glasului de rând, „mărire" „Veniţi să lucrăm în via cea de taină, făcând într'ânsa roduri de pocăinţă" din Triod, „şi acum" „Preabinecuvântată eşti" şi doxologia cea mare.

Joi în 24 Martie la vecernie. La „Doamne strigat-am" se cântă 3 stihiri ale Triodului şi 5 stihiri ale praznicului. „Mărire şi acum" a praznicului din mineiu. După Vohod „Lumină lină", prohimenul praznicului, paremia Triodului şi ale praznicului din mineiu. „Invredniceşte-ne Doamne" ectenia celor 6 cereri şi stihoavna Triodului cu „mărire şi acum" a praznicului din mineiu. „Acum slobozeşte", „Sfinte D-zeule", „Tatăl nostru" troparul praznicului din mineiu şi otpustul.

Vineri în 25 Martie Praznicul „Bunei Vestiri". La utrenie: După „Dumnezeu este Domnul" tropariul praznicului de 3-ori. Urmează fără ectenie mică I-a stihologie cu ambele serii de sedelne a Triodului. După acestea se cântă sedelnele praznicului din mineiu cu ectenie mică şi Polileul. Ectenie, sedealna Polileului, antifoanele glasului 4 dela sărbători. Prohimenul „Binevestiţi din zi în zi mântuirea D-zeului nostru". Evangelia dela Luca „In zilele acelea sculându-se Maria". Psalm 50 şi stihira praznicului pe glas 6. Catavasiile Bunei Vestiri „Deschide-voiu gura mea" cu sedelnele praznicului la peasna 3 şi condacul şi icosul la peasna a 6-a. „Ceeace eşti mai cinstită" nu se cântă, ci în locul ei se pun pripelele mineiului. Sfetilna praznicului cu „mărire şi acum", „Taina cea din veci ascunsa se cunoaşte astăzi". Hvalitele mineiului şi doxologia cea mare, Liturgia sfântului Ioan Gură de aur.

Dumineçă în 27 Martie, Stefan şi Ilarion, Dumineca a 5-a din post glas 1 vos. 9.

Cantor.